

Волинський національний університет імені Лесі Українки
факультет філології та журналістики

Наталія ШУЛЬСЬКА, Руслана ЗІНЧУК

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІАРЕДАГУВАННЯ

Навчально-методичні матеріали

Луцьк
«Надстир'я»
2024

УДК 81'42: 004.383.1(07)

Ш 95

*Рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної ради
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 22 листопада 2024 року).*

Рецензенти:

Кирилюк О. Л. – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Нестерчук О. Г. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі України.

Шульська Н. М., Зінчук Р. С.

Ш 95 Лінгвістичні засади медіаредагування : навчально-методичні матеріали для здобувачів спеціальності «Журналістика». Луцьк : Надстир'я, 2024. 92 с.

Навчально-методичні матеріали представлені інформаційно-пізнавальним та творчо-практичним блоками. Запропоновано систему завдань до практичних занять (редакторських майстерень). У виданні вміщено вправи, спрямовані на набуття здобувачами освіти комплексу практичних знань щодо оволодіння лінгвістичними засадами медіаредагування, зокрема вироблення навичок грамотного письма, вживання коректної лексики відповідно до професійних стандартів, журналістської етики та стилістичних норм, осмислення орфограм та пунктограм, формування чуття рідної мови, правописної інтуїції.

Видання призначене для здобувачів спеціальності «Журналістика», а також усіх зацікавлених вивченням редакторських особливостей роботи з медіатекстом.

УДК 81'42: 004.383.1(07)

© Шульська Н. М., 2024.

© Зінчук Р. С., 2024.

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичне планування курсу.....	7
Інформаційно-пізнавальний блок.....	7
Творчо-практичний блок.....	9
Самостійна робота здобувачів освіти.....	83
Організація і проведення контрольних робіт.....	84
Політика оцінювання.....	84
Онлайн-ресурси на допомогу редактору-початківцю.....	87
Список використаних друкованих та електронних ЗМІ.....	87
Література та джерела до курсу.....	88

ВСТУП

Успішний професійний портрет фахівця будь-якої сфери формують не лише базові кваліфікаційні знання, а також мовна освіченість працівника як свідомого виконавця своїх національних обов'язків. Адже досконале знання державної мови, постійна турбота про піднесення її престижу й функціонування в усіх сферах суспільного життя – одна зі складових комплексу особистісних якостей і рис характеру свідомого громадянина. Лінгвоерудиція сучасного фахівця із журналістики – одна з головних його компетентностей, адже медіапрацівники, творячи текстовий контент видань, відображають і формують рівень мовної культури своєї держави. З огляду на це журналістам необхідно усвідомлювати ступінь неабиякої відповідальності.

Необхідність правильно подавати інформацію не тільки в аспекті змісту повідомлення, але й із погляду відповідності тексту чинним мовним нормам, відповідно до професійних стандартів і журналістської етики, коректності вживання номінацій, актуалізує потребу підвищення рівня мовної грамотності журналістів, редакторів, фахівців із комунікації. Цим зумовлено введення в навчальні плани спеціальності «Журналістика» освітніх компонентів, покликаних допомогти здобувачам освіти опанувати редакторські норми, виражальні можливості кожного мовного рівня, виробити навички грамотного письма, мовне чуття щодо використання відповідного слова, словоформи, синтаксичної конструкції, сприяти формуванню правописної інтуїції.

Навчально-методичні матеріали, у яких дібрано комплекс тренувальних вправ до практичних занять (редакторських майстерень), дадуть змогу закріпити теоретичні основи освітніх компонентів «Лінгвістичні засади медіаредагування» та «Мова сучасних медіа», спрямують здобувачів освіти на поглиблення отриманих знань у процесі самостійної роботи та спонукатимуть до подальшого фахового самовдосконалення.

Практичний матеріал, уміщений у виданні, допоможе майбутнім фахівцям із медіасфери набути практичних навичок, необхідних для успішної роботи з текстами ЗМІ, засвоїти основні правила редагування текстів для друкованих та онлайн-видань відповідно до мовної специфіки, журналістських стандартів й етики. Видання допоможе здобувачам освіти стати компетентними в таких питаннях:

- 1) виробити навички грамотного медіаредагування;
- 2) уміти покращувати журналістський текст відповідно до професійних стандартів й журналістської етики;
- 3) навчитися виявляти в журналістських матеріалах змістові, мовні, технічні аномалії, підбирати їхні правильні відповідники;
- 4) здійснювати редакторський аналіз медіатекстів і підвищувати їхню мовну культуру.

Навчальна праця репрезентує матеріал в комплексі двох основних блоків: інформаційно-теоретичного та творчо-практичного відповідно до змістових модулів.

Завдання *інформаційно-теоретичного блоку* передбачають засвоєння теоретичного матеріалу, пов'язаного з основними лінгвістичними аспектами медіаредагування. Виконання завдань *творчо-практичного блоку* заплановане в умовах уявної творчо-організаційної моделі сучасної редакції і передбачає виконання вправ на знання правописних, орфоепічних, лексичних, граматичних норм української мови, а також редагування текстів сучасних українських друкованих та онлайн-ЗМІ щодо змістового, мовного, технічного представлення відповідно до професійних стандартів і журналістської етики.

Видання вміщує творчо-проєктні й навчально-дослідницькі завдання для планування самостійної роботи здобувачів освіти, описує організацію та проведення контрольних робіт, проведення підсумкового контролю. Цінними для тих, хто хоче бути мовнограмотним, можуть стати інтерактивні онлайн-ресурси й посилання на редакторські сервіси, подані в кінці видання окремим списком.

Дидактичний матеріал підібраний таким способом, що формує не лише мовно-комунікативні навички студентів-журналістів, а й сприяє вдосконаленню науково-дослідницьких та ІКТ-компетентностей, адже містить завдання науково-пошукового характеру з використанням віртуальних практик й електронних засобів (редакторські онлайн-сервіси, правописні тренажери, практики застосування інтегрованих воркшопів, онлайн-ігор тощо).

Видання втілює регіональний аспект, оскільки тренувальні вправи розроблено на основі мовного матеріалу, вилученого шляхом суцільного обстеження волинських друкованих та інтернет-ЗМІ.

ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ КУРСУ

Інформаційно-пізнавальний блок

Змістовий модуль 1.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ МЕДІАРЕДАГУВАННЯ. РОБОТА РЕДАКТОРА НАД НЕКОРЕКТНИМИ ЛЕКСЕМАМИ ВІДПОВІДНО ДО ЖУРНАЛІСТСЬКИХ СТАНДАРТИВ Й ЕТИЧНИХ НОРМ

Майстерня редактора 1. Поняття про медіаредагування. Лінгвістичний аспект процесу редагування й робота над журналістським текстом. Ціна редакторської помилки: цікаві факти.

Майстерня редактора 2. Некоректні лексеми для номінації осіб у ЗМІ. Недотримання професійних та етичних стандартів у матеріалах на чутливі теми.

Майстерня редактора 3. Мовна актуалізація й доцільність уживання в ЗМІ номінацій про російсько-українську війну.

Майстерня редактора 4. Поняття про «мову ворожнечі». Шкідливість «риторики ненависті» і боротьба з нею в сучасному інформаційному просторі.

Майстерня редактора 5. Особливості роботи редактора над заголовковим комплексом: клікбейт чи дотримання професійних стандартів й етичних норм

Змістовий модуль 2.

РЕДАКТОРСЬКИЙ АНАЛІЗ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ І ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Майстерня редактора 6. Специфіка подання тексту в мережі: особливості читабельності й вдалий підхід редактора. Оформлення мультимедійного контенту.

Майстерня редактора 7. Основні технічні правила набору медіатексту. Правила вживання знаків складання. Редагування найтипівіших технічних помилок. Оформлення цитатного матеріалу й культура представлення прямої мови.

Майстерня редактора 8. Робота редактора з фактажем. Фактичні помилки. Вимоги до фактичного матеріалу як змістової основи журналістського твору. Способи перевірки фактичного матеріалу на достовірність.

Майстерня редактора 9. Лексичні помилки в медіатекстах. Поняття про лексичну норму та помилку. Семантично модифіковані лексеми. Плеоназми та причини їхньої появи. Пароніми. Сплутування паронімів як лексична помилка. Лексичні помилки, зумовлені міжмовною інтерференцією.

Майстерня редактора 10. Орфографічні норми в медіатекстах. Правописні помилки. Нова редакція українського правопису в матеріалах ЗМІ.

Творчо-практичний блок

Змістовий модуль 1.

**ОСНОВНІ АСПЕКТИ МЕДІАРЕДАГУВАННЯ.
РОБОТА РЕДАКТОРА НАД НЕКОРЕКТНИМИ ЛЕКСЕМАМИ
ВІДПОВІДНО ДО ЖУРНАЛІСТСЬКИХ СТАНДАРТИВ
Й ЕТИЧНИХ НОРМ**

Майстерня редактора 1.

Поняття про медіаредагування.

**Лінгвістичний аспект процесу редагування й робота
над журналістським текстом. Ціна редакторської помилки:
цікаві факти**

Теоретичні питання для розгляду

1. Поняття про медіаредагування.
2. Лінгвістичний аспект процесу редагування.
3. Етапи редагування журналістського твору: перше наскрізне читання, робота над структурою, єдиний стиль подання тексту, редакційне виправлення.
4. Послідовність операцій виправлення: переставлення, видалення, заміна, вставлення, скорочення, опрацювання, перероблення.
5. Основні правила редакторської етики.
6. Ціна редакторської помилки: цікаві факти.

Практична частина

1. Відшукайте в інтернеті приклади мему чи фотожаби, які стосуються роботи редактора в медіа, й продемонструйте їх на занятті.

2. Прокоментуйте висловлювання щодо роботи журналістів і редакторів:

«Слова – це кольорові камінці. Мало їх назбирати – треба ще навчитися з них узори викладати».

«Текст – живий організм, а правка – хірургічна операція на ньому. Щоб вона не перетворювала хворого на каліку, потрібно чітко дотримуватися умов, за яких загроза шкоди неможлива або дуже мала».

3. Проаналізуйте висловлювання журналіста, головного редактора харківського видання про культуру «Люк» Дмитра Кузубова. Висловіть власні міркування щодо прочитаного. *«Один з перших текстів, який я редагував для «Люка», показав, що нудно точно не буде. Текст був написаний так, що після перших п'яти годин вичитки я не витримав, викликав таксі й поїхав в улюблений бар, тому що мозок просто вибухав. Потім повернувся додому й редагував до глибокої ночі. На ранок потрібно було їхати до Києва. Я проспав всього чотири години, сів в «Інтерсіті» і продовжив редагувати текст з телефону. Попросив авторку розшифрувати мені пару абзаців, на що вона відповіла: «Я закінчила роботу над текстом». Я подумав, що якби сказав щось подібне якомусь зі своїх редакторів, моя співпраця з ними закінчилася б раз і назавжди. Нарешті, приїхавши до Києва, я попросився додому до друзів і до ноутбука, щоб доправити цей багатостраждальний матеріал. А заодно прибрав кострубаті абзаци, які відмовилася розшифрувати авторка. Але після моїх правок журналістка сказала, що не дає дозволу на публікацію. Мовляв, вона зовсім не так уявляла собі цей матеріал. При цьому текст повинен був виходити вже на наступний день і був прив'язаний до інфоприводу – 8 березня. Тому часу на те, щоб придумати план «Б», у нас не залишалось. У підсумку ми прийняли закономірне рішення, що більше не будемо працювати з цією авторкою».*

4. Проаналізуйте поданий журналістський матеріал щодо відповідності заголовка й текстового наповнення, укажіть на

редакторські помилки: «У Луцьку дворічна дівчинка зачинилася в автомобілі» («Район Луцьк», 23.09.2023)

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/635588-u-lutsku-dvorichna-divchinka-zachinilasya-v-avtomobili>

5. Чому поданий нижче заголовок є синтаксично й логічно невдалим і порушує редакторські норми?

6. Проаналізуйте новинний матеріал «У Луцьку в ліцеї дівчинці відтяли частину пальця: дирекція вини не визнає (відео)» щодо правильності подання фактажу.

<https://konkurent.ua/publication/123808/u-lutsku-v-litsej-divchintsi-vidtyali-chastinu-paltsya-direktsiya-vini-ne-viznae-video/?fbclid=IwAR3San48aKQcneDOm0kPbf2GBK4BPDFIvzOkTzXBfduXQxZ99dTybhdUZJE>

7. Відредагуйте поданий фрагмент із журналістського тексту відповідно до мовних норм. Подібний захід на Волині проводиться вперше і буде тривати з 20-23 лютого. Про це повідомила декан Факультету Бізнесу ЛНТУ Надія Петрівна Хвищун під час відкриття школи 20 лютого. Для того щоб прийняти участь, школярам необхідно було заповнити анкету та написати коротке есе, як результат було відібрано більше вісімдесяти учнів з усіх районів Волині. Під час лекцій й тренінгів учасників будуть навчати менеджменту, маркетингу, міжнародним відносинам, економіці, підприємництву та торгівлі. "Зимова школа бізнесу - це короткострокова освітня програма для учнів старших класів, яка

дозволяє поринути в атмосферу знань та відчути себе студентами», - зазначила Н. Хвищун.

8. Відшукайте помилки різного типу в поданих конструкціях із журналістських текстів:

1) Протягом 2,5 годин глядачі матимуть змогу побачити атракціон домашніх дресированих ведмедів, мавп на мотоциклах, повітряних гімнастів, акробати та багато іншого.

2) Також для відвідувачів діє акція: тільки при попередній купівлі квитків діє акція "2+1" (купуючи 2 квитки за гроші- 3-є місце поруч у подарунок).

3) У Луцьку автомобіль «ЗАЗ» збив 12-річну велосипедистку. Подія трапилася 9 травня на вулиці Корольова, автомобіль «ЗАЗ» збив 12-річну велосипедистку.

4) У нинішній тариф на електроенергію закладена ціна вугілля, яка у півтори рази перевищує реальну вартість.

5) «Стріми онлайн: 8 порад від “Радіо Свобода”, як зробити хорошу трансляцію».

6) У Луцьку вуличні торговці давно вподобали місця на вулиці Львівська та на проспекті Відродження.

7) На волинському кордоні знайшли понад 2 тисячі пачок контрабандного курива.

8) Відкриваємо Луцьк для туристів через «Telegram».

9) Створений у Києві сервіс перевірки граматики отримав \$110 млн інвестицій.

10) Хто після лучанки Надії Гуменюк – лауреат премії ім. Л. Українки.

9. Виправте мовні помилки в поданих реченнях:

1) Статистична інформація, розміщена на офіційному веб-сайті Головного Управління статистики в Волинській області є доступною та відкритою для всіх користувачів без будь-яких обмежень.

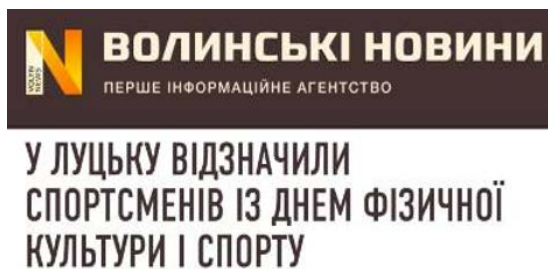
2) Найтепліше було у тисячу дев'ятсот сімдесят дев'ятому році.

3) На “Прочерку” вийшов новий лонгрід – цього разу про сьогоднішня журналістики.

4) На протязі дня тут обслуговуватиметься до шестидесяти осіб.

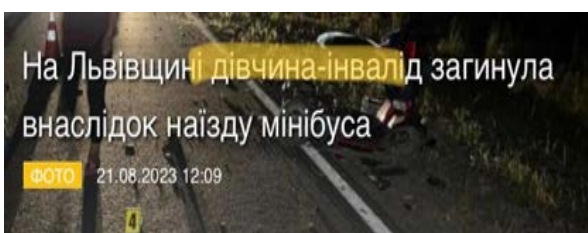
- 5) *Всі три голкіпера зараз тренуються.*
- 6) *До Дня Збройних Сил України презентували зворушливу пісню.*
- 7) *Найстаріша людина світу сьогодні святкує День народження.*
- 8) *Гранд-готель є тією візитною карточкою Львова, в якій зупиняються найповажніші іноземні гості.*
- 9) *Кращі студенти Волині отримуватимуть високу стипендію.*
- 10) *Сидять вони з понурими виглядами, бо думають над місцевими бюджетами.*

10. Укажіть на редакторські помилки, допущені в поданих заголовках, запропонуйте нормативні відповідники.

На Одещині психічно хворих примушували працювати за цигарки та цукерки (фото)

ЛАРИСА КОЗОВА

Цигани та корупціонери: чому варто оберегатись від маніпуляцій та піару
Оксана Щербакова (Активістка)

📅 14.08.2023 🕒 18:51

Чехи надали Вінниччині модульне містечко для неповносправних переселенців (ФОТО)

Стрілянина у штаті Мен: історія загиблого глухого батька 4 дітей із вадами слуху

11. Зредагуйте ненормативне слововживання й написання, підберіть правильні відповідники: військовий стан, працювали ППО, Головнокомандувач Збройних Сил України, біженці в Тернополі, воєнна частина, військовий час, військово-зобов'язані особи.

12. Проаналізуйте подану новину й відредагуйте її відповідно до редакторських норм.

Зустріч з поетесою у стінах Лесинового вишу

3 жовтня 2023 року у Волинському національному університеті імені Лесі Українки відбулася зустріч студентів факультету філології та журналістики з українською поетесою Надією Гуменюк.

Ще з дитинства майбутня прозаїкня почала римуєвати, що дало їй поштовх до написання поезії, прози, драматургії та дитячої літератури у подальшому. Під час події публіцистка представила власні дві книги – «І дощ не змиє всі сліди» та «Тінь командора».

Талант Надії Гуменюк різнобічний та багатий. За фахом вона – педагогиня та журналістка за другою освітою. Поетеса завжди могла знайти підхід до кожного, що дало їй можливість відкривати іншу сторону особистості.

Письменниця завжди цікавилася долею української мови, мала виражену громадську позицію. Окрім цікавих та захопливих розповідей про своє життя та творчість, Надія Гуменюк дала змогу слухачам події поставити їй питання, які їх цікавили, тому зустріч пройшла у творчій, приємній атмосфері.

Майстерня редактора 2

Некоректні лексеми для номінації осіб у ЗМІ. Недотримання професійних та етичних стандартів у матеріалах на чутливі теми

Теоретичні питання для розгляду

1. Як правильно висвітлювати історії про людей з інвалідністю в медіа?
2. Які лексеми коректні для зображення людей з інвалідністю?
3. Чому в журналістських текстах потрібно уникати таких лексем, як «незвичайний», «жертва», «тягар», «неповносправний», «неповноцінний», «насилля»?
4. Чи доцільно в медіатекстах уживати медичні штампи, що підсилюють стереотипне бачення осіб з інвалідністю, як-от:

«нездорова людина», «вада», «хвороба», «хворіє на», «жертва»? Чому? Аргументуйте свою думку.

5. Як правильно називати людей з онкологічним захворюванням? Які лексеми не є коректними?
6. Як етично доцільно розповідати про людей з ВІЛ/СНІД?
7. Наведіть приклади уживання некоректних лексем дискримінаційного характеру на позначення етнічної, національної, расової належності людини.
8. Як правильно писати про людей старшого віку?
9. Чи завжди доцільними в текстах є лексеми «пенсіонер», «бабуся», «дідусь»? Чому?
10. Як правильно писати про людей із різним соціальним статусом?
11. Які лексеми коректні для називання людей, що мають алкогольну чи наркотичну залежність?
12. У яких випадках коректною є лексема «біженці»?
13. Назвіть коректні і некоректні лексеми щодо називання учасників ЛГБТ-спільнот.

Практична частина

1. Прокоментуйте подане нижче висловлювання: медіаекспертка О. Голуб зазначає, що «потрібно уникати загальних фраз, які можуть надати порушенню стану здоров'я людини негативного відтінку, наприклад: “глухий, як тетеря”, “глухий до наших бажань”, “німий, як риба”».

2. Наведіть коректні відповідники до таких слів і словосполучень для номінації осіб: «людина з обмеженими можливостями», «людина з особливими потребами», «інвалід», «каліка», «колясочник», «візочник», «психічно хворий», «сліпий», «глухий», «дитина-даун», «аутист», «епілептик», «децепешник», «діабетик», «контужений».

3. Чи виправданими в українській мові є лексеми «слабобачачий» і «слабочуючий»? Наведіть стилістично кращі відповідники.

4. Відредагуйте етично некоректні конструкції в заголовках і текстах сучасних українських ЗМІ: *«Незвичайні діти у звичайній школі» («Львівський портал», 26.03.2018); «Луцькі батьки особливих дітей ініціювали оригінальний флешмоб» («Перший», 25.04.2019); «Проблеми неповносправних під час виборів обговорили за круглим столом» («Львівський портал», 26.10.2019); «Шизофренік тероризує ціле село» («Під прицілом», 24.10.2018); «Японець з шизофренією захворів на рак. Пересадка кісткового мозку вилікувала і онкологію, і психічний розлад» («ТСНУ», 07.01.2019); У ярмарку вакансій у Нововолинську взяли участь 14 осіб з обмеженими можливостями» («Буг», 01.11.2018); «Розповіли, скільки грошей потрібно на оздоровлення особливих дітей» («Конкурент», 23.11.2018); «Волинські спортсмени-інваліди отримуватимуть стипендію Президента» («Волинь24», 21.12.2016); «Волинські інваліди зору піднімають тонни заліза» («Волинські новини», 13.11.2017); «У Дніпрі продавці на базарі побили сліпого чоловіка за випадково пошкоджену рекламу» («Під прицілом», 18.08.2017); «На Волині автомобіль налетів на інваліда-колясочника» (Волинь.ua», 20.09.2018); «На Волині автомобіль збив візочника: у чоловіка – значні травми. Фото» («ВолиньPost», 20.09.2018); «Депутати ВР зробили колясочників учасниками дорожнього руху» («Varta1», 03.12.2019); «Глухий хлопчик з Волині терміново потребує грошей для пересадки кісткового мозку» («ВолиньPost», 15.09.2020); «Журналісти спробували показати світ очима дітей-аутистів» («ТСН», 15.07.2022); «Померлий був 1986 року народження, перебував на обліку в медичній частині як епілептик» («УНІАН», 28.01.2019); «Райдержадміністрація позбавила діабетиків ліків – ЗМІ» («Українська правда», 08.07.2019); «Для пацієнтів з онкологією запустили гарячу лінію» («Укрінформ», 21.10.2022); «Як допомогти онкохворій людині, яка щойно дізналася про діагноз» («Українська правда», 29.07.2021); «“Рак не чекає на завершення війни”, – як борються за життя онкохворі з Чернігівщини» («Суспільне», 03.04.2022); «Хворий на рак король футболу Пеле звернувся до вболівальників із лікарні» («НТА», 04.12.2022); «Перемогла рак та створила онлайн секс-шоп. Історія*

дівчини з Чернівців» («Суспільне», 04.02.2022); «Горохівчанину поставили страшний діагноз, він потребує коштів для лікування за кордоном» («Волинь», 09.02.2021); «Відомому футболісту поставили смертельний діагноз» («Sport news», 28.07.2023); «“Носіями ВІЛ / СНІД тепер є не наркомани, а люди з благополучних сімей”, – лікар» («Zaxid.net», 24.11.2020); «“Я дізналася, що ВІЛ-інфікована, коли була вагітна” – розмова з Вірою Варигною» («Громадське», 06.11.2019).

5. Відредагуйте речення із журналістських текстів, дібравши стилічно правильні відповідники до некоректних лексем для називання людей відповідно до расової й етнічної належності, гендерних особливостей, соціального статусу, вчинення правопорушення, алкогольної чи наркотичної залежності, вимушено переміщених осіб тощо: «Цигани-попрошайки з п'яними дебошами на луцькій автостанції дістали чоловіка» («Конкурент», 26.04.2023); *На Закарпатті з'явився власний негр* («Закарпаття онлайн», 14.09.2018); «Продовження скандалу ПСЖ-“Інстанбул”: румунські судді стверджують, що темношкірий тренер називав їх циганами» (09.12.2020); «Замість українців – азіати? Польський ринок праці зазнає змін» («UPMP», 24.10.2019); «Блондинка за кермом: як поганяти на авто без прав і відеоексперимент на першому водінні» («ТСН», 11.07.2019); «Скандальна білявка після нападів на поліцію втекла до Монако і публічно ображає українців – ЗМІ» («ТСН», 08.02.2018); «Пенсіонери старше 70 років отримують доплати до пенсії з наступного року» («Економічна правда», 15.09.2021); «У Києві орудує бабця з очумілими ручками – поцупила у дитини "колеса", щоб кататися на пенсії» («Знай.ua», 10.03.2020); «У Китаї 100-річний дід одужав від коронавірусу» («УНІАН», 10.03.2020); «Пенсіонат останньої надії: як живуть старі люди на прикордонні Чернігівщини (фото)» («Cheline», 01.11.2022); «В Україні змінили правила соцвиплат матерям-одиначкам: кого залишили без допомоги і скільки тепер платять» («ТСН», 19.08.2020); «У РФ батька-одинака чотирьох дітей оштрафували і заарештували через українську музику» («УНІАН», 13.10.2022); «Дітям з батьками-одиначками живеться не гірше, ніж дітям в повних сім'ях –

дослідження» («Громадське», 06.01.2019); «У Луцьку безхатченки організували паркувальний бізнес» («Главком», 18.08.2021); «У Полтавській області із залу суду втік особливо небезпечний злочинець» («NV», 27.06. 2018); «Поліція взялася за франківських гвалтівників: вручено дві підозри та 6 повісток» («Правда», 01.02.2023); «“Пардон, я присяду”: у Києві ширяться чутки про маніяка-вбивцю» («ТСН», 31.08.2023); «Колишній алкозалежний зараз сам рятує людей від страшної звички» (t1.ua, 18.07.2020); «Алкоголік – не тільки той, хто риється у смітнику. А й той, хто потайки п’є витримане віскі» («Високий замок», 27.08.2018); «У Києві наркоман намагався викрасти автомобіль з дружиною власника – ЗМІ» («УНІАН», 12.01.2019); «“Ти ще не готовий від нас піти”. Як реабілітаційні центри для наркозалежних лікують, ламають і міцно тримають» («Громадське», 06.07.2021); «Куди звертатись біженцям у Львові та як їм допомогти» («Zaxid.net, 26.02.2022); «Допомога біженцям у Львові: куди звертатися переселенцям» («УНІАН», 14.03.2022).

6. Розгляньте подану нижче картинку, яка, на жаль, відображає реалії сучасного медіапростору, прокоментуйте її.

7. Прокоментуйте подане висловлювання: *«Готуючи історії про долі людей, журналісти повинні керуватися тим, що на перше місце варто ставити людину, а не сенсаційність чи клікабельність публікації. Висвітлюючи проблеми вразливих груп населення, автори повинні співпереживати зі своїми героями, не завдаючи шкоди ні їм, ні читацькій аудиторії. Пишучи про людей і для людей, медійникам важливо дотримуватися стандартів і професійної етики, аби якісно формувати громадську думку й мовний етикет українців, а також засвідчувати високий рівень своєї фахової комунікації».*

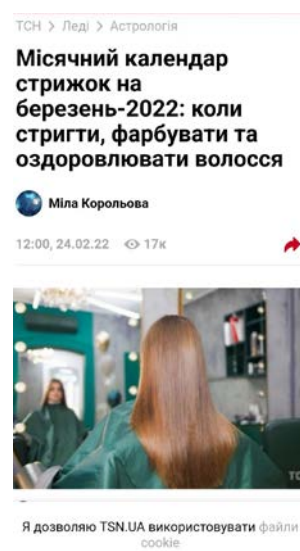
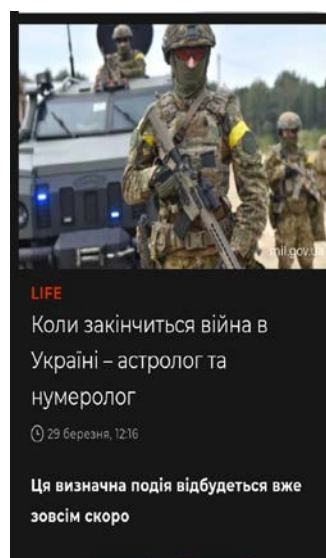
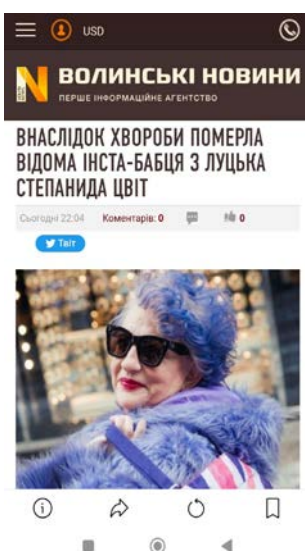
8. Як Ви вважаєте, чому Комісія з журналістської етики засудила висловлювання ведучої єдиного телемарафону, яка під час спілкування в ефірі порівняла поведінку путіна з аутизмом, пізніше вона вибачилася за свої слова.

9. Оберіть коректні і некоректні лексеми щодо називання учасників ЛГБТ-спільнот: *гомосексуалізм, гомосексуальність, гомосексуаліст, гомосексуал, транс, транссексуал, трансгендерна особа, нетрадиційна сексуальна орієнтація, гей, лесбійка, бісексуальна особа, толерантна особа, марш рівності, гей-парад, сексуальна меншіна, ЛГБТ-спільнота, права ЛГБТ, права людини для ЛГБТ. «У Києві знову проведуть гей-парад» («Політична теологія», 30.05.2024); «Колишній гомосексуаліст організовує клініку для допомоги людям з одностатевим потягом» («Родина», 26.06.2021); «17-річний хокеїст зізнався у нетрадиційній сексуальній орієнтації» («ТСН», 13.09.2020).*

10. виправте лінгвістичні помилки в поданих фрагментах із регіональних ЗМІ: *Однак пообіцяти гроші у найкоротші строки не змогли («Волинська газета» 12.03.2015, 11); Стояли під проливним дощем («Волинська газета» 12.03.2015, 10); на грядущій сесії («Волинська газета» 12.03.2015, 10); великі празники («Волинь-нова» 24.01.2015, 5); дівчина виявила, що це реальна ціна («Віче» 12–18.03.2015, 12); поміняю місце проживання («Віче» 12–18.03.2015, 11); суміщає світські та церковні функції («Волинські новини» 17.03.2016); з точки зору соціального забезпечення («Сім'я і дім» 29.01.2015, 3).*

11. За яких умов у журналістських текстах доречно використовувати жаргонізми, вульгаризми, просторічну лексику? Відредагуйте подані конструкції відповідно до лексичних і стилістичних норм сучасної української мови. Бо у нього було тільки й мови про підарасів-генералів, які використовують солдатів як гарматне м'ясо («Сім'я і дім» 22.01.2015, 2); Виходив на сцену Юрій Чайка зі своїм «Капітошка я малий, мені все пофіг – я дурний», і зал вибухав реготом («Сім'я і дім» 15.01.2015, 8); Працевдатність опускається нижче плінтуса («Сім'я і дім» 15.01.2015, 10); Та з КВНу не пішли: ще роки по тому консультували молодші команди, допомагали «не загнутися» шкільному КВНу («Сім'я і дім» 15.01.2015, 8); Тупенький дядько трапився («Віче» 12–18.03.2015, 5); Ти шукав нових емоцій, просто тобі набридли гламурні кури, як сам ти їх називав, і ти вибрав добру ніжну натуральну милу дівчинку – мене («Віче» 12–18.03.2015, 12); Бо у нас люди такі тупі («Сім'я і дім» 12.03.2015, 5); Петька – звичайнісінький галайда, проте неймовірний красень – користувався попитом у дівчат. Всі знали, що він безтолковий хлопець, несерйозний, проте проти краси, як-то кажуть, не попреш («Віче» 26.02–4.03.2015).

12. Які професійні й етичні стандарти порушують подані заголовки?

Майстерня редактора 3
Мовна актуалізація й доцільність уживання в ЗМІ номінацій
про російсько-українську війну

Теоретичні питання для розгляду

1. Розкажіть про особливості використання в медіа термінів «війна», «збройна агресія».
2. Коли в текстах описують події після 24 лютого 2022 року, то якими термінами варто послуговуватися?
3. З якими поняттями доцільно вживати лексеми *воєнний* / *воєнна* / *воєнне* / *воєнні*?
4. З якими поняттями доцільно вживати лексеми *військовий* / *військова* / *військове* / *військові*?
5. Прокоментуйте особливості розрізнення понять «*воєнний журналіст*» і «*військовий журналіст*».
6. У яких випадках доцільно вживати поняття «*воєнні дії*», а у яких – «*бойові дії*»?
7. Прокоментуйте доцільність уживання в медіатекстах понять «*рашисти*», «*рашизм*», «*окупанти*», «*загарбники*».
8. Прокоментуйте доцільність уживання евфемізованої лексеми «*орки*» в матеріалах інформаційних жанрів.
9. Прокоментуйте особливість написання лексем, пов'язаних із російською агресією.
10. Чому в умовах війни неприйнята «метафора фронту»?
11. Поясніть написання деяких понять, що актуалізувалися у зв'язку з російсько-українською війною.

12. Коли людей називаємо біженцями, а коли внутрішньо переміщеними особами (переселенцями)?

Практична частина

1. Прокоментуйте доцільність уживання в поданих заголовках термінології на позначення номінацій російсько-української війни: «Виправдовував агресію РФ: шанувальнику “русского мира” в Києві повідомили про підозру» («УНІАН», 13.01.2023); «Створив 20 видань і виправдовував російську агресію: СБУ заявляє про затримання агента РФ» («Радіо Свобода», 07.06.2022); «В ООН підтвердили загибель більш як 9 тисяч людей в Україні від початку повномасштабної війни» («Zміна», 21.06.2023); «Широкомасштабна агресія Росії проти України підтвердила, що запорукою успішного виконання бойових завдань є ефективна діяльність розвідників – Буданов» («Інтерфакс-Україна», 07.05.2022); «Через збройну агресію росії в Україні зросла кількість поранених дітей» («Київвлада», 07.05.2022); «В ході повномасштабної російсько-української війни загинула 31 тисяча українських військових – Зеленський» («Military», 25.02.2024); «Трагічна річниця повномасштабної війни: у Луцьку зустріли два екіпажі “на щиті”» («ВСН», 24.02.2024); «Яким буде третій рік повномасштабної війни» («Українська правда», 24.02.2024); «ISW до річниці вторгнення РФ: Путін залишається смертельною загрозою для НАТО й України» («Радіо Свобода», 25.02.2024); «На Миколаївщині протягом двох років повномасштабного вторгнення Росії повітряна тривога лунала 2874 разів» («Суспільне. Новини», 25.02.2024); «Вибухи у Придністров'ї: війна в Україні загрожує перерости в небезпечну фазу – Guardian» («УНІАН», 27.04.2022); «Західні експерти назвали 4 головні уроки російсько-української війни» («УГІАН», 24.02.2024); «Москва не може дозволити собі перемогти: огляд преси на два роки війни РФ проти України» («Факти», 24.02.2024); «Війна РФ проти України у закордонній пресі. Чому вичухає інтерес?» («Радіо Свобода», 20.12.2023).

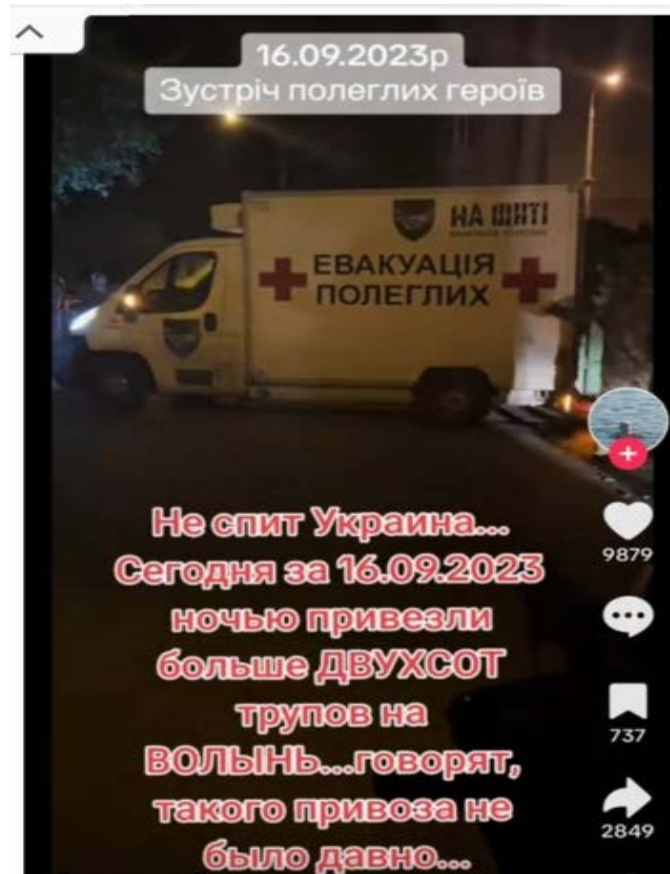
2. Відшукайте в поданих заголовках неточності у вживанні паронімів *військовий / воєнний*, виправте лексичні помилки: *«В Україні запроваджено військовий стан. Що це означає?»* («Новий канал», 25.02.2022); *«Військовий стан: роботодавець не може відправляти у відпустку без збереження зарплати»* («Економічна правда», 12.03.2022); *«У 2024 році на кожному континенті може спалахнути військовий конфлікт»* («Ми – Україна», 27.12.2023); *«Прямий військовий конфлікт рф з країнами НАТО за нинішніх умов неминучий»* («Вежа», 08.01.2024); *«Україна оголосила про військову загрозу в акваторії шести портів РФ у Чорному морі»* («Суспільне. Новини», 05.08.2023); *«Держгідрографія України оголосила про військову загрозу для судноплавства в акваторії портів РФ»* («Новинарня», 05.08.2023); *«Найбільша військова небезпека наразі з напрямку Димер-Іванків на північний захід від Києва – ОП»* («Українські національні новини», 25.02.2022); *«У Запорізькій області військова ситуація є контрольованою, – ЗОВА (Відео)»* («Субота плюс», 15.06.2022); *«У Польщі попередили про “незаплановані військові дії” вздовж кордонів з РФ та Білоруссю»* («Суспільне. Новини», 04.02.2024); *«Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України»* («Екодія», 01.04.2022).

3. Виправте неточності у вживанні термінології на позначення реалій російсько-української війни: *«Оперативна інформація про воєнні дії на Херсонщині»* («Суспільне. Новини», 27.02.2022); *«На околицях Сум тривають воєнні дії»* («Інтерфакс-Україна», 24.02.2022); *«Головне за ніч та ранок понеділка, 9 жовтня: обстріли Херсонщини і Харківщини, воєнні дії на Близькому Сході»* («LB.ua», 09.10.2023); *«Холодна війна. Якими будуть бойові дії в Україні взимку і на що чекати навесні»* («BBC», 25.11.2022).

4. Прочитайте публікацію «УНІАНУ» «У Києві журналістка цькувала порушника комендантської години, поки його "карав" тероборонівець (відео)» і перегляньте відео телеканалу «Київ». Висловіть свою думку про те, які професійні стандарти й етику порушила журналістка? <https://www.unian.ua/incidents/u-kiyevi->

zhurnalistka-ckuvala-porushnika-komendantskoji-godini-poki-yogo-karala-tro-video-novini-kiyeva-12005310.html

5. Хвилинка медіаграмотності. Доведіть, чому подана інформація є фейковою.

6. виправте некоректні номінації в поданих заголовках:
«Повідомили, скільки тисяч біженців розселили на Волині за добу» («Конкурент», 07.03.2022); «Куди звертатись біженцям у Львові та як їм допомогти» («Zaxid.net», 26.02.2022); «Проти силового блоку української влади рашисти готують інформаційну атаку» («33 канал», 27.01.2023); «Рашисти двічі за ніч атакували Тернопіль» (14.05.2023); «Як створити напис тілами орків» («Головне in ua», 03.01.2023); «Мертві орки та волонтерство: добрі новини від “ВолиньPost” за 11 грудня» («ВолиньPost», 11.12.2022).

7. Відшукайте в поданих заголовках редакторські помилки, виправте їх:

1. «Львівське сміття знайшли на Волиньщині».
2. «Атовець посеред вулиці перерізав незнайомій жінці горло».

3. «Сліпий хлопець вишиває ікони».

4. «Лучанці обмазали машину. Припускають, що це лайно».

5. «Чемпіоном Європи з греко-католицької боротьби став підопічний тренера з Полтавщини»

6. «Повідомлення з прес-служби поліції Луцької області».

7. «Напередодні вихідних у підвалі школи с. Соколівка виявили кілька змій. Для очистки школи від „небезпечних сусідів” у Соколівку направили спеціалістів, які під час перевірки підвалу вилучили з нього й знешкодили 2 змії»

8. «Єдине, що може обмежити кількість потенційних учасників відзначення — це те, що День Конституції припадає на 16 липня — період літніх відпусток».

9. «Михайло Музичка вивіз свої вулики (близько 100 сімей) на кочівлю до сусіднього села Митниці, що в Радивилівському районі Волинської області».

10. «Боровик все прокоментував у фейсбуці”, – сказала Чиж в коментарі телеканалу».

8. Прокоментуйте ситуацію, описану в поданих матеріалах. Яка Ваша думка щодо діяльності журналістів в умовах війни?

Пів року тому, восени 23-го Віталій Куколь розповідав Суспільному про те, як з односельцями на початку повномасштабного вторгнення готувались обороняти Кам'янку. Показував і власноруч зроблену для цього зброю.

ЧИТАТИ ЩЕ

"У полон не здамся": історія партизана із Кам'янки на Сумщині

Суспільне Суми

2 ч. · 🌐

Чоловік провину не визнає, бо у такий спосіб, каже, готувався захищати своє село від російських військ на початку повномасштабного вторгнення.

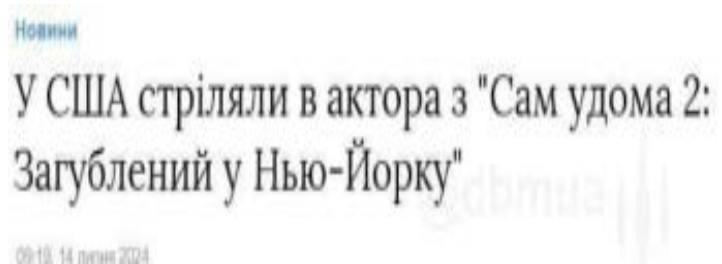
SUSPILNE.MEDIA

Жителя Сумщини судять за виготовлення зброї

У Тростянецькому суді на Сумщині триває...

9. Виправте помилки, виявлені в поданих заголовках. Прокоментуйте їх:

Психотропів та прекурсорів на майже 4 млн грн: у Кривому Розі правоохоронці припинили виробництво та збут наркотиків

Готувалася самотійно, без репетиторів: випускниця зі Волині, яка здала НМТ на 200 балів, навчатиметься в Києві

10. Відредагуйте помилкове вживання прийменників у поданих фрагментах: 1. *Справи у спорах щодо цінних паперів, у тому числі пов'язані з правами на цінні папери та правами, що виникають з них* (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). 2. *Разом з тим, на думку ЄСПЛ, судовий збір є таким собі обмежувальним заходом.* (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). 3. *Інформація відносно режиму роботи* (<https://dmsu.gov.ua/>). 4. *Документи для його обміну подаються на протязі одного місяця з дати настання таких обставин* (<https://dmsu.gov.ua/>). 5. *Українцям запропонують ще одну програму по доступному житлу* (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). 6. *Особа негативно характеризується по місцю проживання* (<https://lv.arbitr.gov.ua/>). 7. *...пенсію на пільгових умовах у відповідності зі списком № 1; у відповідності до інструкцій* (<https://www.pfu.gov.ua/vl/>). 8. *... що на 58,1 тис. платників більше у порівнянні з 01.01.2019* (<https://www.pfu.gov.ua/vl/>). 9. *Згідно частини четвертої статті 42 Закону України* (<https://www.pfu.gov.ua/vl/>).

11. Чому подані медіаназви є етично некоректними в умовах війни в Україні?

Кулінарний фронт українців | Євген Клопотенко

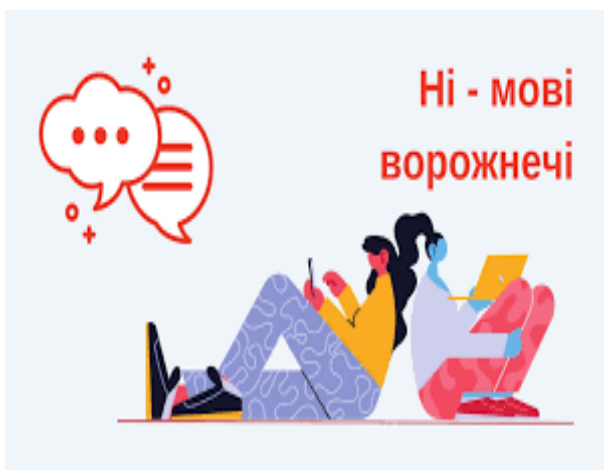
«Культурний Фронт. Мистецтво перемоги»: у Львові стартував форум зі збереження культурної спадщини України

У 2022 році освітяни громади тримали освітній фронт, змінювали освіту та ставали сильнішими

Економічний фронт. Чому люди та бізнес, які залишаються в тилу, не менш важливі для країни

Майстерня редактора 4

Поняття про «мову ворожнечі». Шкідливість «риторики ненависті» і боротьба з нею в сучасному інформаційному просторі

Теоретичні питання для розгляду

1. Як Ви розумієте поняття «мова ворожнечі»?
2. Наведіть синоніми до словосполучення «мова ворожнечі».
3. Наведіть приклади мови ворожнечі в сучасних ЗМІ.
4. Які різновиди мови ненависті Ви знаєте?
5. Що таке «жорстка», «середня» і «слабка» мова ворожнечі?

6. Яка мета поширення мови ворожнечі в медіа?
7. Наведіть приклади мови ворожнечі в умовах російсько-української війни.
8. Яка тенденція поширення мови ворожнечі у вітчизняних ЗМІ під час війни?
9. Які дієві методи боротьби з мовою ворожнечі Ви можете запропонувати?

Практична частина

1. Прочитайте матеріал «Що таке мова ворожнечі і як її розпізнати»? <https://gwaramedia.com/mova-vorozhnechi/>.

Прокоментуйте, якою буває мова ворожнечі.

2. Прочитайте й прокоментуйте визначення поняття «мова ворожнечі»: *Мова ворожнечі – це будь-яке самовираження з елементами заперечення принципу рівності між людьми в правах. Мова ворожнечі описує, ієрархічно зіставляє різноманітні групи людей та оцінює особисті якості конкретних осіб на підставі їхньої належності до тієї чи тієї групи. Тобто це вислови або ж контекст, що призводять до створення або ж поглиблення вже наявної ворожнечі між відмінними за певними ознаками групами суспільства. Риторика ненависті часто базована на таких явищах, як соціальні стереотипи, упередження та дискримінація.*

3. Прочитайте й прокоментуйте законодавчий рівень недопущення мови ворожнечі в медіа: *«У статті 36 закону «Про медіа» є перелік обмежень змісту інформації. Серед них і заборона поширювати висловлювання з розпалювання ненависті, ворожнечі, дискримінації та утисків осіб або груп «за ознакою етнічного чи соціального походження, громадянства, національності, раси, релігії та вірувань, віку, статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, інвалідності або за іншими ознаками». Поширення таких висловлювань вважаються значними та грубими*

порушеннями». З 1 жовтня Національна рада з питань телебачення та радіомовлення розпочала процес створення органів спільного регулювання у медійній сфері.

4. Прочитайте про сучасний стан поширення мови ворожнечі в українських ЗМІ в умовах війни відповідно до даних дослідження Інституту масової інформації. Прокоментуйте. У новинах про війну в Україні зафіксовано низький рівень мови ворожнечі – всього 1 % новин з мовою ворожнечі із загальної кількості новин про війну. Втім, варто зауважити, що цей показник зріс із 2022 року втричі – з 0,3 % до 1 % новин – через некоректне використання в матеріалах поняття “ухилянт” щодо чоловіків, які підлягають мобілізації. Також зафіксовано мову ворожнечі щодо ВПО. Якщо у 2022 році мова ворожнечі була зафіксована в п’яти регіонах, то в травні 2024 року мова ворожнечі була присутня в новинах медіа з десяти регіонів: Тернополя (6 % новин з мовою ворожнечі із загальної кількості новин про війну в регіоні), Волині, Черкас (по 3 %), Чернівців, Одеси, Запоріжжя (по 2 % відповідно), Харкова, Вінниці, Миколаєва (по 1 % відповідно) і Рівного (0,5 % новин про війну з мовою ворожнечі відповідно).

5. Чому поданий журналістський матеріал демонструє «мову ворожнечі»? Висловіть свою думку щодо публікації.

У горах на Рахівщині врятували "фізично неготового" "ухилянта", що прямував до Румунії (ФОТО, ВІДЕО)

<https://zakarpattia.net.ua/News/234281-U-horakh-na-Rakhivshchyni-vriatuvaly-fizychno-nehotovoho-ukhylianta-shcho-priamuvav-do-Rumunii-FOTO-VIDEO>

6. Проаналізуйте інформацію, подану на картинці. Розкажіть про різновиди мови ворожнечі. Які наслідки некоректних висловлювань у ЗМІ?

МОВА ВОРОЖНЕЧІ У ЗМІ

ЯКОЮ ВОНА БУВАЄ ТА ДО ЧОГО ПРИЗВОДИТЬ

Мова ворожнечі — це будь-які вислови, контекст чи візуальне зображення, що призводять до створення або ж поглиблення вже існуючої ворожнечі між відмінними за певними ознаками групами суспільства.

В межах українського конфлікту це групи відмінні найчастіше за територіальним походженням, політичними чи соціальними поглядами.

МОВА ВОРОЖНЕЧІ ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ЖОРСТКУ, СЕРЕДНЮ ТА СЛАБКУ

В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО КОНФЛІКТУ ДО МОВИ ВОРОЖНЕЧІ МОЖНА ВІДНЕСТИ:

ЖОРСТКА:

- Прямі заклики до насилля;
- Завуальовані заклики до насилля;
- Заклики до дискримінації;
- Заклики не дати групі можливості закріпитися в регіоні.

СЕРЕДНЯ:

- Виправдування випадків насилля та дискримінації;
- Твердження про кримінальність певної територіальної чи етнічної групи;
- Звинувачення певної групи у негативному впливі на суспільство чи державу;
- Ствердження про її неповноцінність.

СЛАБКА:

- Створення негативного іміджу певної групи суспільства;
- Ствердження про моральні недоліки такої групи;
- Протиставлення однієї групи іншій;
- Згадування групи чи окремих її представників у принизливому чи образливому контексті;
- Пряме або завуальоване ствердження того, що одна група створює незручності в існуванні іншої.

НАСЛІДКИ НЕКОРЕКТНОГО ВИСВІТЛЕННЯ КОНФЛІКТУ ТА ЛЮДЕЙ, З НИМ ПОВ'ЯЗАНИХ.

- Поглиблення існуючого конфлікту;
- Роз'єднання суспільства;
- Створення нового конфлікту;
- Порушення прав людини;
- Кризи політичні та економічні;
- Загострення дискримінації.
- Застій розвитку країни чи навіть її регресія;

Використана класифікація центру «Сова», визначення та адаптація ІМІ.

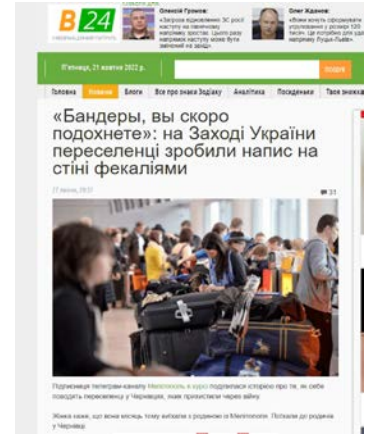
Інститут масової інформації

Посольство Королівства Нідерланди в Україні

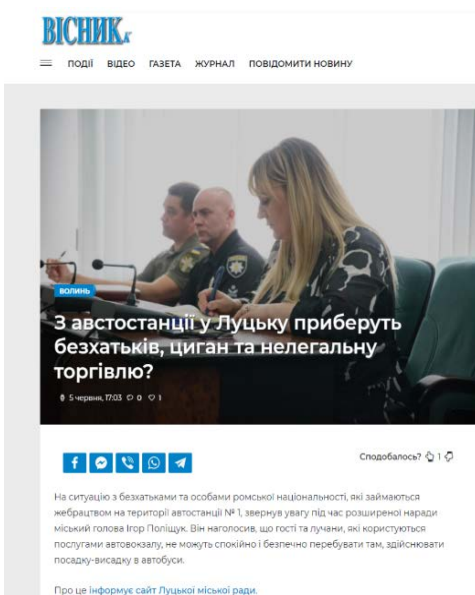
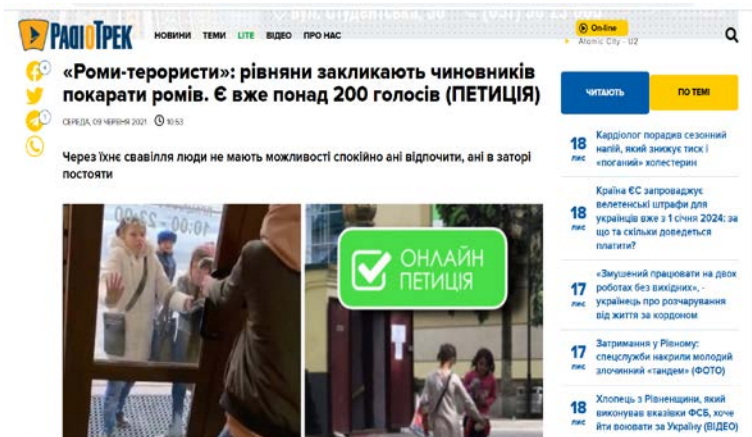
7. Відшукайте в українських ЗМІ приклад поширення мови ворожнечі. Розкажіть про нього на занятті.

8. Чому подані на скриншотах приклади заголовків свідчать про мову ворожнечі у ЗМІ? Яка мета використання регіональними медіа в заголовках таких висловлювань? Чому подібний хейтспіч

в українських ЗМІ є небезпечним в умовах російсько-української війни?

9. Прокоментуйте інші приклади мови ворожнечі щодо етнічної, расової, соціальної та іншої дискримінації.

PERSE ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО 19 Листопада 2023

НОВИНИ ПОЛІТИКА ЕКОНОМІКА ІНТЕРВ'Ю СОЦІУМ КУЛЬТУРА АВТО СПОРТ ТАБЛОЇД ПРОЕКТИ ВН АКЦЕНТИ ТРИБУНА ПОВІДОМ НОВИНУ АБЕРС

ІНТЕРВ'Ю АНАЛІТИКА ФОТО ВІДЕО БЛОГИ ДОСЬЄ АНОНСИ ПОПУЛЯРНЕ ЗАПИТАЙ ЮРИСТА

У ЛУЦЬКУ ГРУЗИН ВЧИНИВ ПОДВІЙНУ ДТП, ПОШКОДИВСЯ КРОСОВЕРИ AUDI ТА LAND ROVER

4 Червня 2023 23:45 Коментарів: 1 1

Tait

В обласному центрі Волині судили громадянин Грузії, який вчинив подвійну ДТП, пошкодивши кросовери.

Про це стало відомо з постанови Луцького міськрайонного суду.

ДТП трапилася 7 квітня на проспекті Соборності. Рафаель Ч., керуючи Volkswagen Caddy, не дотримався безпечної дистанції та в'їхав у Land Rover Freelander, а той за інерцією врізався в Audi Q5. В результаті аварії автомобілі отримали механічні ушкодження.

Читати ще: У Луцьку водій BMW X5 вчинив подвійну ДТП: його оштрафували на 850 грн

На розгляд справи Рафаель Ч. не з'явився. Суд вирішив, що докази, серед яких були схема ДТП та покази самих учасників аварії, підтверджують вину керманіча Volkswagen у правопорушенні, передбаченому статтею 124 КупАП.

PDF-АРХІВ ГАЗЕТИ

НОВИНИ

«У кожного хата потрискана»: лучани нарікають на фури, які їздять їхньою вулицею

Сьогодні 12:52

У Ківерцях попрощалися з Геросом Юрієм Наумчуком

Сьогодні 12:24

Ілюзюн, вожді і перший театр. Історія найстарішого луцького скверу

Сьогодні 11:56

У Луцьку на Арцеулова горів балкон. Деталі пожежі

Сьогодні 11:28

Засудили волинського прикордонника, який переправляв ухиливців за кордон

Сьогодні 11:00

Нічна ДТП у Луцьку: водій на Nissan в'їхав в електропопору, є постраждалі

Сьогодні 10:32

РАДІОТРЕК НОВИНИ ТЕМИ LITE ВІДЕО ПРО НАС On-line (PT) Польські - MamaRika

Неповнолітня в Тернополі зарізала студента з Африки. Чому? (5 ФОТО)

СУББОТА, 09 ТРАВНЯ 2020 18:09

Конголезці в ТНМУ (АК)

ЧИТАЮТЬ ПО ТЕМИ

18 лис Кардіолог порадив сезонний напій, який знижує тиск і «поганий» холестерин

18 лис Країна ЄС запроваджує велетенські штрафи для українців вже з 1 січня 2024: з що та скільки доведеться платити?

17 лис «Змушений працювати на двоє роботах без вихідних», - українець про розчарування від життя за кордоном

18 лис 45-річний Налчаджюглю – ексчоловік Ані Лорак – став новою зіркою України (ФОТО)

18 лис Хлопець з Рівненщини, який виконував вказівки ФСБ, хоче йти воювати за Україну (ВІДЕС)

10. Розгляньте приклади заголовків, що засвідчують мову ворожнечі. Прокоментуйте, чому ці заголовки демонструють риторику ненависті? «В Одесі гастролер з Чернівецької області обікрав шість автомобілів і магазин»; «На заході України переселенець підпалив чужий автомобіль»; «В Одесі затримали кавказця за підозрою в торгівлі метадон»; «Уродженець Закавказзя вступив у злочинну змову з жительками Дніпропетровської та Кіровоградської областей»; «На Волині переселенець задушив чоловіка»; «Ножем у горло: АТОвець по-звірячому вбив дружину під Луцьком»; «У центрі Одеси виходець з Азії кинувся з ножем на кохану і її колегу (фото, відео)»; «Переселенець із Луганська облаштував

нарколабораторію в Луцьку»; «Турки-»невидимки»: через «Лужанку» намагались пробратись два іноземці»; «Одесит проломив молотком киянину голову»; «На Черкащині горе-переселенець з Києва обікрав друга, якого прихистив»; «Колишній АТОвець зберігав на Волині арсенал зброї»; «У Львові харків'янин кинув у патрульних дві гранати: може отримати довічне»; «Мій будинок розбомбили, а коли я розкажую про це львів'янам, то їхня єдина реакція: “Чому не українською?”»; «Афганець планував перепливти Тису, аби потрапити до Румунії»; «Невже моє місто застряло в Середньовіччі?: 8 думок про Фестиваль рівності в Запоріжжі»; «На Левандівці упіймали злочинця з Донецька (фото)»; «На Волині затримали грабіжника з Донеччини»; «Львів'яни підняли ціни на квартири, щоб нажитися на постраждалих»; «Байдужість вражає: в центрі Дніпра очевидці не стали рятувати бомжа, який горів на їхніх очах», «В Ужгороді АТОшник намагався підірвати себе гранатою»; «Стінка на стінку: противники ЛГБТ-спільноти проведуть акцію протесту в день Маршу рівності»; «В Одесі ревнива дружина вдарила чоловіка ножем в живіт»; «Довелося стріляти: в Румунії намагалися затримати закарпатців з торбами»; «АТОвець відлупцював маршрутника, який відмовився везти його безплатно»; «Волонтери зі Львова не дають їжу російськомовним»; «Сексистська лексика використовувалася журналістами у новині»; «Збила на смерть вагітну собаку: в Кілії жителі вчинили самосуд над автоледі»; «Жінка на Донбасі відмовлялася годувати пораненого українського бійця, поки той не заплатив 500 грн»; «Молдаванин спробував потрапити на Закарпаття, запропонувавши прикордонникам хабар».

11. Прочитайте про ознаки мови ворожнечі й порушення журналістської етики, прокоментуйте їх.

- викривлена чи надто узагальнена інформація в тексті;
- необґрунтоване розрізнення між «своїми» та «чужими»;
- використано мовні штампи та дискримінаційне мовлення;
- вжито стереотипні назви: єврей-жид, ром-циган.
- розміщені яскраві провокативні заголовки та ілюстрації;
- наведені думки виразників ненависті заради позірнього балансу;

• подано не факти, а чутки щодо національної громади, певної соціальної групи тощо.

12. Чому поданий скриншот журналістського матеріалу містить мову ворожнечі? Порівняйте заголовок зі свідченнями речниці ГУ Національної поліції у Волинській області Ольги Бузулук, яка у коментарі «INFOCRIME» зазначила, що першим вдарив військовий, який потім просив вибачення за це.

ВОЛИНЬ

4 Жовтня 2021 | 17:01

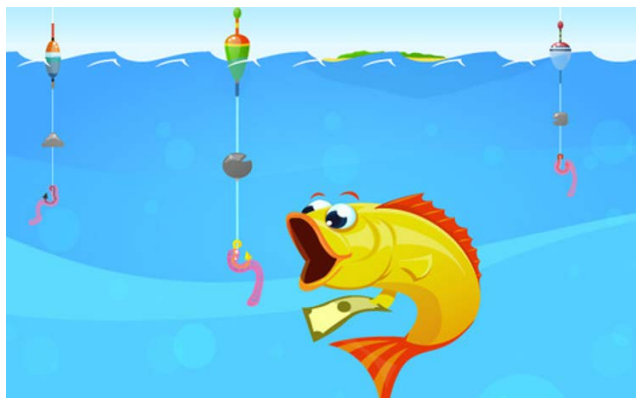
У селищі на Волині банда циганів побила ветерана АТО: реакція влади (ФОТО, ВІДЕО)

Порівняйте сюжет телеканалу «Аверс» щодо цієї ситуації. Які професійні стандарти порушили медійники?

<https://www.youtube.com/watch?v=sdA2Kg4U6zg>

Майстерня редактора 5

Особливості роботи редактора над заголовковим комплексом: клікбейт чи дотримання професійних стандартів й етичних норм

Теоретичні питання для розгляду

1. Скільки часу наші очі «сканують» заголовок?
2. Яка функція заголовка в тексті?
3. Чого не можна писати в заголовках?
4. Яким за обсягом повинен бути заголовок журналістського тексту?
5. Яка медіаанова зачіпає читача?
6. Які заголовки читачі обходять стороною?
7. Що таке клікабельний заголовок?
8. За яких умов варто подавати цифри в заголовках?
9. Якими повинні бути речення в медіаановах?
10. Чи доречно подавати аббревіатури? Чому?
11. Які розділові знаки повинні бути в заголовках, а які ні?
12. За яких умов варто вживати в заголовках прізвище та ім'я людини?

Практична частина

1. Прокоментуйте дані пропонованого дослідження: американське видання «The Science Post», яке спеціалізується винятково на сатиричних та жартівливих новинах, опублікувало матеріал «Дослідження: 70 % користувачів читають лише заголовки перед тим, як поширити або прокоментувати новину».

2. Пригадайте основні маркери читабельності заголовків у журналістських текстах. Розгляньте заголовки. Які з них мають ознаки клікбейту, а які ні. Чому? 1. *«Київський метрополітен уклав договір із Харківським вагонзаводом».* 2. *«Кияни будуть їздити у високотехнологічних вагонах метро».* 3. *«Директор “Майкрософт” працюватиме у президента».* 4. *«Дмитро Шимків став заступником в Адміністрації Президента».* 5. *«Президент Зінбабе відвідав Україну».* 6. *«Президент Зінбабе привіз Зеленському строкатий плед».* 7. *«Президент Зінбабе приїхав у національному головному уборі. Фото».*

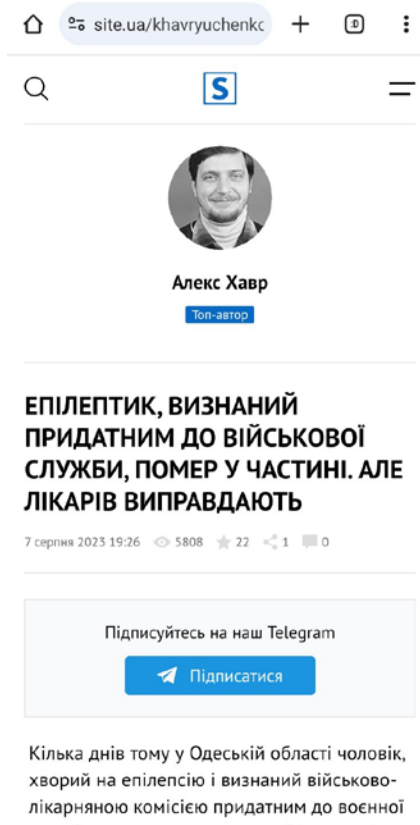
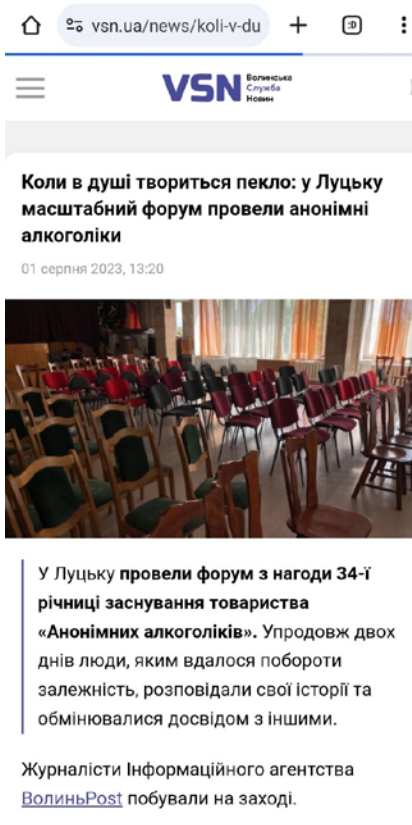
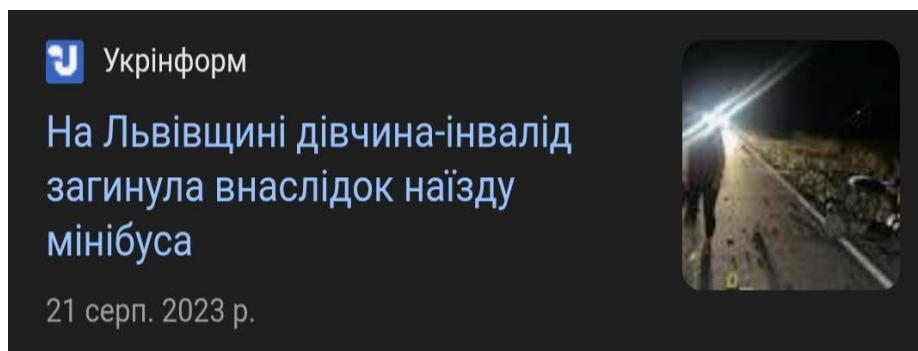
3. Прокоментуйте, чому подані заголовки журналістських текстів невдалі. 1. *«Волинянка злетіла автівкою у кювет та врізалась в дерево: дівчина – в реанімації. Фото».* 2. *«У Луцьку патрульні затримали п'ятих агресивних водіїв. Фото».* 3. *«Мережа «Наш край» відкрила два нових магазини на умовах франчайзингу».* 4. *«Таємниці газового дорожчання».* 5. *«У ПортСіті – нашестя роботів».* 6. *«У Луцьку молодь з усієї України говорила про молодіжні центри. Фото».* 7. *«Західний Олімп» пропонує сучасні квартири за доступними цінами».* 8. *«Чоловік помер незвичайною смертю».* 9. *«Волиняни «пофестивалили» у Хрінниках з марихуаною та амфетаміном».*

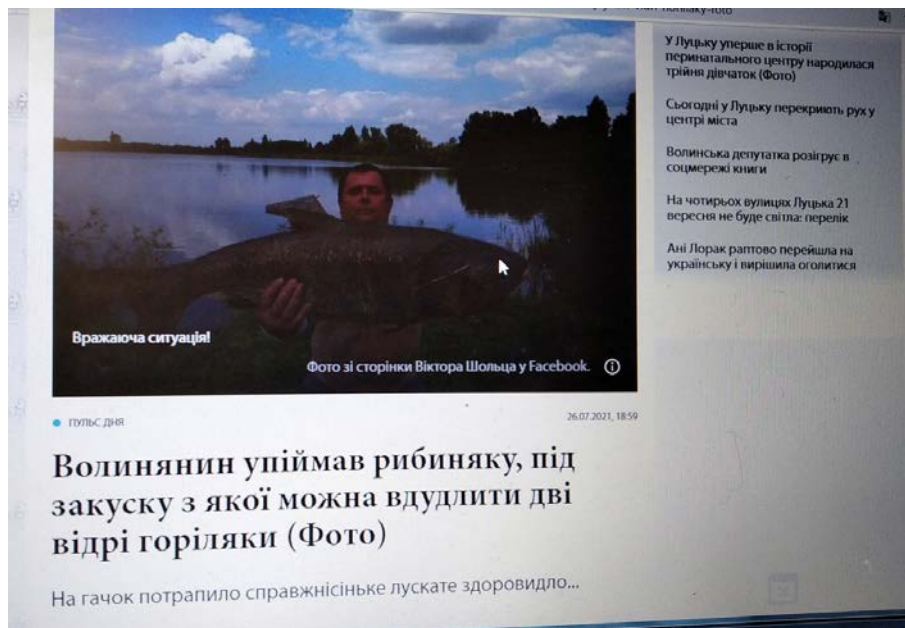
4. Відредагуйте неправильне написання назв соціальних мереж у заголовках журналістських публікацій: *«Facebook буде помічати повідомлення від ЗМІ, що контролюються державою»* («Економічна правда», 05.06.2023); *«ЗМІ: Google звільнила десятки співробітників за зловживання доступу до даних користувачів та колег»* («Детектор медіа», 06.08.2024); *«Telegram отримав список «проблемних» каналів від української влади – ЗМІ»* («Главком», 04.03.2024); *«У Meta прокоментували масштабний збій у Facebook та Instagram»* («ТСН», 05.03.2024); *«Які ЗМІ українці найбільше читають у Фейсбуці – дослідження»* («Детектор медіа», 17.07.2021); *«ГУР: Телеграм містить низку загроз для безпеки України»* («LB.ua», 14.02.2024); *«Які ЗМІ є достатньо надійними для Вікіпедії: експертна дискусія»* («Детектор медіа», 03.07.2020).

5. Укажіть на те, чому подані заголовки порушують журналістські стандарти й професійну етику, а також мовну культуру.

"Соціальний фронт": від цілодобового прийому переселенців до підготовки опалювального сезону

📅 04 Листопада 2022

У Луцьку продають вейпшоп
Вівторок, 21 листопада 2023, 09:16

Фото ілюстративне

У Луцьку продають готовий бізнес – SharkVapeShop.

Відповідне оголошення розмістили на одній платформ для продажів.

У Луцьку паркохам, аби уникнути штрафу, зняв з авто номерний знак (фото)
Четвер, 23 листопада 2023, 17:01

Захисник Маріуполя Діанов возз'єднався з дружиною після розлучення (фото)
ДІАНА МОГИЛЕВИЧ
13.02.26.11.23 1 хв. 70243

Михайло Діанов з Олею Поляковою / [instagram.com/dianovmiha](https://www.instagram.com/dianovmiha)

Вони мають щасливий вигляд.

6. виправте орфографічні помилки в іншовізмах, представлених у медіаназвах: «Теребовлянська громада на Тернопільщині: радикальні методи для системного розвитку громади (лонгрід)» («Persha», 01.06.2018); «Стріми онлайн: 8 порад від “Радіо Свобода”, як зробити хорошу трансляцію» («Детектор медіа», 12.11.2020); «Як написати прес-реліз, який захочуть прочитати» (links-stream.pro, 13.09.2023); «Відомого білоруського треш-стрімера Mellstroy оголосили в розшук у Росії» (internetua.com, 28.05.2024); «Веб-сайт прирівняли до засобу масової інформації: нова практика

Верховного Суду» (vkr.ua, 26.05.2021); «Діджитал руйнує сучасні медіа» («Medialab», 13.12.2020); «У Харкові затримали колаборантку, яка збирала матеріали для сюжетів ток-шоу Скабєєвої та Соловйова» («Новинарня», 01.05.2024); «Інформаційно-психологічна операція Росії. Що таке дінфейк та як його розпізнати» («РБК-Україна», 02.03.2022).

7. Розгляньте подані заголовки. Чому вони, на Вашу думку, логічно некоректні?

**На Волині випав град:
негода суне на Луцьк (відео)**

Понеділок, 20 травня 2024, 14:40

**Перехоплює подих: страшно
красиві кадри Світязя перед
грозою**

8. Відшукайте різнотипні помилки в поданих медіаназвах. Визначте, чому ці заголовки невдалі.

Директор Одеської кіностудії та депутат Луцької міської ради VI скликання Андрій Осіпов очолив Раду з підтримки кінематографії

19.05.2024 10:54

ВОЛИНСЬКІ НОВИНИ
ПЕРШЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО
ПРИКОРДОННИК З ВОЛИНИ СТАВ
ЧЕМпіОНОМ СвіТУ З ДЖИУ-ДЖИТСУ

25 Жовтня 2024 22:38

Коментарів: 0

1

tyzhden.ua

Найбільша помилка Сполучених Штатів -
Український тиждень

**До Луцька їде Дзідзьо та
Олександр Пономарьов**

Середа, 25 вересня 2024, 14:23

Як взяти участь у
студентському хакатоні
Hack4Innovation? Реєстрацію
відкрито

Життя обірвалося у День Державного
прапора: захиснику з Волині просять
присвоїти державну нагороду

18 вересня 2024, 14:00

У коледж на Волині понабирали
«підстаркуватих» чоловіків-
першокурсників: що каже дирекція та
тцк

06 вересня 2024, 17:35

**Вільна
вакансія: у ТЦК на Волині
шукають працівників**

Обізвала «тупой хахолкой» і
послала нах*й: харків'янка
побила дівчину з
Володимира через мову
(відео)

**«Місто бидл*нів»: центр
Луцька перетворили на
свинарник (відео)**

Субота, 31 серпня 2024, 10:44

Три місяці ходив в ТЦК, щоб
взяли на службу: воїн 100-ої
бригади розповів, як хотів в
ДШВ

Вівторок, 27 серпня 2024, 13:31

9. Розгляньте фрагмент із журналістського матеріалу, уміщений на скриншоті. Чому заголовок не відповідає інформації в тексті? Яка мета створення такої медіаназви?

Серед площі в Луцьку гуляла жінка без одягу (фото)

Понеділок, 26 серпня 2024, 12:49

У мережі показали відео, де на площі перед РАЦСом жінка в одних панчохах і топі.

Такий досить провокативний рекламний ролик у соцмережах **опублікував**

10. Чому подані заголовки невдалі? Які редакторські норми вони порушують?

The image shows three examples of news headlines and images from different websites:

- Left:** A headline from "КОНКУРЕНТ" reads "Відомий тревел-блогер у Луцьку тестив БДСМ-штучки і свічки (фото)". The image shows a man sitting at a desk with a laptop. Below the image, there is a sub-headline: "Протягом двох днів у Луцьку відбувались зйомки тревел-шоу «Крафтові мандри» Євгена Синельникова. Про це розповіли в управлінні туризму та промоції міста Луцької міської ради."
- Middle:** A headline from "al arabia" reads "Армреслерка з Волині завоювала золото Всесвітніх ігор із єдиноборств у боротьбі на ліву руку". The image shows a woman in a yellow and green uniform holding a trophy. Below the image, there is a sub-headline: "На Всесвітніх іграх із єдиноборств 2023 року стартували українські армреслери. За підсумками першого змагального дня в п'ятницю завоювали золото У. м. Луцьк стартував розпродаж (ліва рука) конфіскованих брендівих парфумів".
- Right:** A headline from "Сторинь" reads "Алкозалежних та наркоманів можуть мобілізувати: експерт пояснив, що не так з новим законом". The image shows a man's face. Below the image, there is a sub-headline: "ЮРІЙ КОВЗАР".

11. Зредагуйте представлені заголовки, виправивши орфографічні та інші помилки.

1. *Перед насправді новою планкою нам доведеться стати уже після різдв'яного застілля.*
2. *Лучанка Віра Шевчук була ще дитиною коли опинилася за ґратами Луцької в'язниці.*
3. *Після побаченого фільма наступного ж дня я вирішив кинути курити, і з 1996 року не кури́в жодного разу.*
4. *Опоненти підкреслили, що нові дані стосуються лише статистики, і не враховують вплив надмірної ваги на показники захворюваності.*
5. *Соціальна мережа Фейсбук дозволяє проводити цільові рекламні компанії, спрямовані саме на певну аудиторію в залежності від демографічних, географічних критеріїв, а також особистісних характеристик. Їм не втямки що це спрацьовують гени далеких предків, які їли аби-що.*

6. Редакторка подарувала палкому оратору книжку, надавши йому шанс все таки розібратися в історичному минулому нашого народу та зрозуміти куди потрібно іти далій.
7. Кому не приємно коли його хвалять особливо якщо це відбувається будь-на-якому великому зібранні людей.
8. Основою експозиції стали нові творчі доробки, виконанні в найрізноманітній техніці.
9. В даний час затриманий поміщений у ізолятор тимчасового утримання в Одесі, і йому загрожує тюремне ув'язнення на термін від п'яти до десяти років позбавлення волі.
10. У Facebook почала працювати нова функція - тепер можна моніторити, скільки часу ви проводите у мережі. В додатку також є змога встановити будильник, який нагадуватиме проте, скільки ви використовуєте Facebook.
11. Спокій в державі найважливіший аргумент Білоруської Влади.
12. Першочергова ланка з якої почали – дошкільна освіта.
13. Після впевненої перемоги Львівських футболістів на виїзді над Дніпровським «Дніпром» ніхто не сумнівався, що така ж участь чекає й «Зірку».
14. В Запоріжжі экс-беркутівець хотів підірвати священика.

12. Уважно прочитайте матеріал, дотримуючись редакторських норм роботи з текстом. Відшукайте мовні помилки та зредагуйте їх. Придумайте свій заголовок до поданого медіатексту.

Сім'ї з дітьми в Україні – одна з найменш захищеніших груп населення. Тому вони часто потребують підтримки від держави. Особливо це стосується сімей, які виховують дітей-інвалідів, а також тих, хто встановив опіку над дитиною. Верховна Рада прийняла закон, згідно якого розмір виплат для цих груп населення буде збільшено. Це буде одноразова безвідсоткова поворотна фінансова допомога непрацюючому (безробітному) працездатному члену малозабезпеченої сім'ї для організації підприємницької діяльності та виведення сім'ї з бідності. Розмір такої виплати складе майже 70000 гривень. Зокрема, сім'ї, які виховують дитину з інвалідністю у віці до

6 років, зможуть отримати соцвиплату в розмірі 6 226 гривень. Якщо дитині від 6 до 18 років, розмір складатиме 7763 гривень. Щодо сімей, які встановлюють опіку над дітьми до 6 років, вони будуть отримувати 4447 гривень в місяць. Сім'ї, в яких є підопічний дитина у віці 6-18 років, отримуватимуть 5 545 гривень в місяць. Батьки-одиначки зможуть отримати допомогу за вимогами, встановленими урядом для малозабезпечених сімей, а одинокі люди, які досягли 80-річного віку та які потребують постійного стороннього догляду отримуватимуть соціальну підмогу на догляд у розмірі 40% прожиткового мінімуму для людей, які утратили працездатність. Окрім того, працездатні члени малозабезпечених сімей включені до переліку людей, які потребують додаткового сприяння у працевлаштуванні.

13. Зредагуйте некоректну лексику в поданих заголовках, підібравши нормативні відповідники.

Гей-парад у Києві – провокація ФСБ Росії

ФОТО. Блондинка, яка вручить Золотий м'яч разом із Дрогба. Хто вона?

У Мелітополі циганка шокувала окупанта пророкуванням і отримала ляпас

«Чи брати зеків у ЗСУ»: законопроект про мобілізацію розглянув комітет ВРУ

Як дізнатися, що перед вами психопат: цих людей видають звичайні слова

14. Відшукайте мовні й логічні помилки в представлених медіаназвах. Проаналізуйте подані заголовки з погляду дотримання професійних стандартів журналістики.

Стало відомо про стан підстреленого на Донбасі українського бійця

Ім'я Ілля для мужчини: значення і характер імені, сумісність

Один з багатовікових лідерів Шахтаря натякнув, що покине незабаром клуб

Прем'єр Британії самоізолювався через контракт із хворим на COVID

НЕДІЛЯ, 15 Листопада 2020, 23:31

ЧС-2022. Воля ФІФА й УЄФА: сьогодні збірна України може впасти на четверте місце в групі

У Києві зафіксували наступ метеорологічного літа

Кубок світу з біатлону: українці увійшли в топ-25 чоловічого мас-старту

Змістовий модуль 2.

РЕДАКТОРСЬКИЙ АНАЛІЗ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ І ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Майстерня редактора 6

**Специфіка подання тексту в мережі: особливості читабельності
й вдалих підхід редактора. Оформлення мультимедійного
контенту**

Теоретичні питання для розгляду

1. Як ми читаємо тексти в мережі? Чому ми їх «скануємо»?
2. Що таке новинна стрічка видання?
3. Чому онлайн-публікації мусять бути короткими й лаконічними?
4. Чи люди читають в інтернеті новини до кінця? Чому?
5. Прокоментуйте вислів «людям цікаві люди»?
6. Чи повинен бути в журналістському тексті якийсь емоційний гачок?
7. Чому в одній публікації зазвичай повинна бути порушена одна проблема?
8. Що таке гіперпосилання в новині в інтернет-виданні?
9. Яке візуальне представлення новини в онлайн-ЗМІ?
10. Які особливості подання фотоілюстрацій у новинах в інтернеті?
11. Яка специфіка подання відео в журналістських публікаціях?

Практична частина

1. Поясніть, як Ви розумієте висловлювання: «Добре написаний журналістський текст як склянка води: п'ється легко, тамує спрагу й не залишає післямаку».

2. Прокоментуйте думки щодо того, як ми читаємо текст у мережі:

- люди зазвичай в інтернеті тексти не читають, вони їх просто сканують;
- якщо людину нічого не зачепить, вона прогорне текст, тобто читач буде втрачений;
- навіть друковані видання ми тепер скануємо;
- треба відмовлятися від довгих текстів, адаптовувати їх для сприймання в інтернеті;
- не викладати суцільні матеріали, як у газетному тексті

3. Прокоментуйте, чому ця ілюстрація відображає нашу специфіку читання тексту в інтернеті.

4. Доведіть, що поданий фрагмент із журналістської публікації містить канцеляризми: «...умисно, всупереч інтересам служби, з корисливих мотивів заволодів бюджетними коштами. Зокрема, видав низку розпоряджень про своє преміювання як сільського голови».

5. Поясніть, яке з двох речень більш виправдане для журналістського тексту:

Електротранспорт не курсує в центральній частині міста.

У центрі не ходять трамваї та тролейбуси.

6. Проаналізуйте візуальне представлення новини в інтернет-виданні. Укажіть на виявлені редакторські хиби.

«Все буде UA!»: у Луцьку погасили марку до Дня Незалежності України (фото)

Субота, 24 серпня 2024, 09:23

👁 248 🗨 1 📄 0

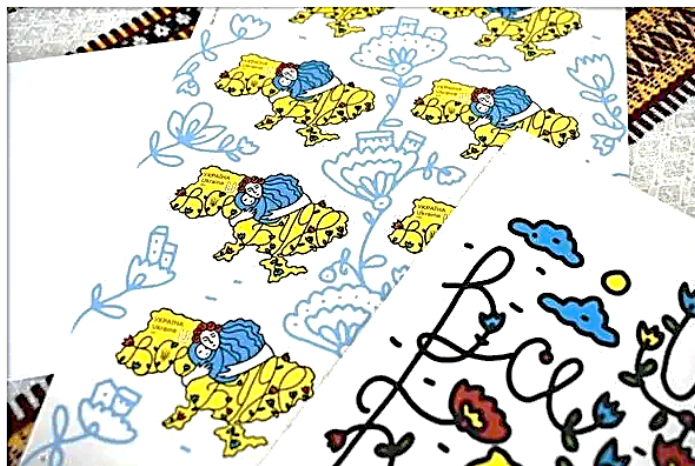

Напередодні Дня Незалежності по всій країні, зокрема й на Волині, відбулося спецпогашення нової марки Укрпошти «Все буде UA!».

Про це йдеться на фейсбук-сторінці Волинської ОВА.

На Волині марку урочисто погасили в головній адмінбудівлі області начальник ОВА **Юрій Погуляйко**, голова обласної ради **Григорій Недопад** і територіальна менеджерка АТ «Укрпошта» **Людмила Музичук**.

“*«У 1994 році до 3-ї річниці Незалежності України Укрпошта випустила поштовий блок, на якому вперше була зображена мапа України. Її особливість також полягала в тому, що це була перша марка надрукована в Україні. Сьогодні, через 30 років, Укрпошта знову випускає марку із зображенням нашої країни під гаслом "Все буде UA!". В цій фразі приховано пророцтво про наше майбутнє – ми витримаємо всі випробування, здобудемо перемогу і знову відбудуємо Україну», – розповіла представниця АТ «Укрпошта» Людмила Музичук.*

”

Тираж нової марки – 800 000 примірників. Номінал марки U, еквівалентом 15 гривень. Кількість марок в аркуші – вісім. Художник марки, конвертів, карток та штемпеля «Перший день» – **Нікіта Тітов**, автор відомого поштового випуску «Передова».

7. Зредагуйте подані новинні матеріали відповідно до мовних норм. Установіть відповідність заголовка тексту повідомлення.

***На Львівщині пасажирський поїзд
врізався у автомобіль***

22 квітня о 04:44 до Служби порятунку «101» надійшло повідомлення про те, що в м. Рава-Руська Жовківського району по вул. Наливайка, водій автомобіля «Mercedes Sprinter», на нерегульованому залізничному переїзді здійснив зіткнення з приміським поїздом сполученням Львів – Рава-Руська. повідомляє прес-служба ДСНС.

Пожежно-рятувальним відділенням за допомогою тросу автомобіль було відбуксировано із залізничного полотна на обочину дороги. Внаслідок даного інциденту загиблих та травмованих немає.

Обставини події встановлюються.

Блискавки й ураган убили п'ять людей на Шрі-Ланці

«Троє людей загинули від ударів блискавки на сході прибережного міста Трінкомалі і в районі міста Бадулла в центральній частині Шрі-Ланки», – йдеться в повідомленні. Також щонайменше 252 людини евакуйовані своїх будинків за цей тиждень через те, що понад 200 будинків зруйновано або сильно пошкоджено через негоду.

8. Як правильно писати: «з другого боку» чи «з іншого боку»? У яких контекстах потрібно вживати ці словосполучення.

9. Прокоментуйте нормативність уживання прикметників *вірний* і *правильний*. Складіть із ними коректні словосполучення.

10. Розгляньте дві сторони конфлікту в журналістському тексті. Поясніть, чому вони представлені незбалансовано:

1) Ми занадто довго спостерігаємо за тим, як некомпетентна людина керує містом, і від цього страждають прості люди, – каже голова фракції «Блок Дмитра Дорошенка». – Заснувши на пленарному засіданні, міський голова плюнув в обличчя не тільки депутатському корпусу, а й усім виборцям. Ми ініціюємо висловлення недовіри міському голові, збираємо підписи та сподіваємось, що йому на зміну прийде людина, більш відповідна цій посаді».

2) «Я не спав. Це політична розправа», – коментує міський голова.

11. У поданих заголовках відшукайте етично некоректні лексеми, підберіть нормативні відповідники: «Женяться цигани з українцями. Помінялася нація» («Волинь», 29.07.2020); «Українське село повстало проти свавілля циган» («ТСН», 19.01.2018); У Луцьку

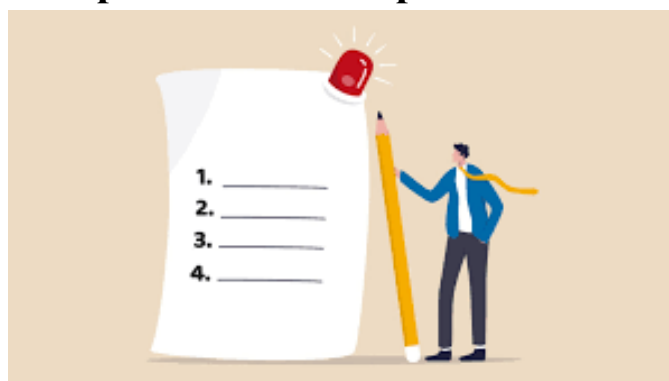
напали на негрів. Відео» («ВолиньPost», 05.03.2018); «Мережа вибухнула жартами про “п’яних негрів на танках” у Дебальцевому» («ТСН», 17.02.2018); «Продовження скандалу ПСЖ-“Інстанбул”: румунські судді стверджують, що темношкірий тренер називав їх циганами» (09.12.2020); «Азіати надали перевагу штучній свинині під час “сліпого” тестування – дослідження» (UNN, 11.10.2021); «Блондинка за кермом: у Києві жінка, переплутавши педалі авто, влетіла у бізнес-центр» («Вісті», 15.08.2020); «ЗМІ: скандальна блондинка, що трощила відділок поліції, – родичка прокурора ГПУ» («Українська правда», 05.02.2018).

12. Робота на занятті. Послухайте трансляцію Радіодиктанту національної єдності 2024 на «Суспільному» (до 25 хв.). Випишіть усі помилки, які Ви зафіксували в мовленні ведучої та журналістів, а також гостей ефіру.

<https://www.youtube.com/watch?v=Cvh5RuEW8sY>

Майстерня редактора 7

Основні технічні правила набору медіатексту. Правила уживання знаків складання. Редагування найтипівіших технічних помилок. Оформлення цитатного матеріалу й культура представлення прямої мови

Теоретичні питання для розгляду

1. Чи повинен медіатекст бути правильно оформленим технічним? Чому?
2. Що таке технічні правила набору тексту?
3. Які вимоги до вживання знаків «тире» і «дефіс» у текстах?

4. Що Ви знаєте про нерозривний відступ і правила його позначення на письмі?
5. Чи доцільно в журналістських текстах використовувати скорочення?
6. Як записуємо дату в медіатекстах?
7. Розкажіть про норми вживання цифрового матеріалу в журналістських публікаціях.
8. Як позначаються величини в журналістському тексті?
9. Які особливості вживання цифр із нарощенням? Коли пишемо дволітерне нарощення, а коли однолітерне?
10. Розкажіть про способи правильного оформлення переліків у журналістському тексті.

Практична частина

1. Дайте відповіді на поставлені запитання:

Чи можна розривати сполучення дж і дз, якщо вони позначають один звук? А якщо два звуки? Наведіть приклади.

Чи при переносі відокремлюються апостроф і м'який знак від попередньої літери?

Чи залишається одна літера при переносі?

Чи можна при переносі залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу?

Чи можна розривати ініціальні аббревіатури?

Чи можна при перенесенні відривати прізвище від ініціалів?

Чи можна відривати скорочені назви величин від цифр, до яких вони належать?

Чи можна розривати умовні (графічні) скорочення типу вид-во, і т. д., і т. ін., та ін., т-во тощо?

Які розділові знаки не можна переносити в наступний рядок?

Які розділові знаки можна переносити в наступний рядок?

Чи можна залишати в попередньому рядку відкриту дужку або лапки?

2. Зредагуйте помилки, що виникли під час набору тексту:
біля 5-ої школи, 22-го квітня 2023 року, 6-о загону, 34-35%, 2021-2023

рр., №34, вул. Коперника, 40 б., (список додано), фірма «Імідж», 141210 грн., громадська організація «Центр реабілітації осіб з інвалідністю «Джерело життя»», 12 млн., 20.09.2023 р., у 2023-му році, км / год, 120 тис грн., Кравчук О.І., пр-ст (проспект) Соборності, м.Луцьк, у 30-их роках, 24 год., 55-89%, 2020 – 2023 р.р., 14-ої бригади, Комунальне підприємство «Санаторій матері і дитини «Пролісок».

3. Виправте технічні помилки в цитаті відповідно до редакторських норм: *« В усіх тодішніх часописах, — наголошував В. Дорошенко , — «Зорі», «Народі», «Житті і слові», почасти «Буковині» ... було повно всякого роду праць з історії. »*

4. Зредагуйте помилки у вживанні числового фактажу, скорочень, знаків набору тексту в поданих фрагментах із журналістських матеріалів.

1) *Індія збудує сонячних електростанцій на 1 млрд. євро.*

2) *100 бійців 93-ї окремої механізованої бригади отримують по 2 га орної землі, що влада Дніпропетровської області відсудила в екснардепа Олега Царьова.*

3) *У вівторок 10-го листопада в провінції Сурін, Таїланд, помер 26-шестирічний Порнчай Саосрі - найвищий у світі чоловік. Його зріст становив 269 см., вага — 153 кг.. За останній рік схуд на 72 кг і підріс ще на 12 см.*

4) *Через 15-20 хв після народження малюку вже починають робити операцію.*

5) *Військові з передової розказали журналістам телеканалу ТРК Україна іншу версію: боєць 14 бригади повернувся з бою, розстріляв 3 своїх соратників і після цього застрелився сам.*

6) *Зранку, 17-го листопада 1939-го року, прагнучи придушити виниклий настрій народних мас, карателі оточили празькі студентські гуртожитки і заарештували понад 1200-ть студентів.*

7) *Двадцятивосьмирічну лучанку пограбували у приміському дизель-поїзді №6369 сполученням «Ківерці-Стоянів» на перегоні «Дачне-Луцьк».*

8) *Наша героїня вважає, що 15-тирічна дівчина повинна виглядати на свій вік і бути милою.*

9) Упродовж минулої доби загинули 3 українських військових, ще 8 отримали поранення..

10) 20-тирічний воротар незабаром змінить “футбольну прописку», переїхавши з Риму до Мілану

11) Вона протягом 23 років завжди була недофінансована на 20-30%.

12) А на 33-у і 40-у, які вважаються спальними районами, свої проблеми: по-перше, автомагістралі, по-друге, незахищеність від вітрів.

5. Прочитайте цитату в новинному матеріалі, зредагуйте помилки.

"Доволі складний був, але я думаю, що зробив мінімум помилок, — вважає студент. — Текст був емоційний. Можна було побачити по своєму тексту, що авторка писала його з душею і складувала туди не тільки свої сили, але й своє прагнення об'єднати країну".

6. Проаналізуйте новину відповідно до журналістських стандартів. Чи відповідає заголовок матеріалу, поданому в тексті? «Закохані й схвильовані»: у Луцьку одружилась особлива пара. ФОТО (tabloyid.com)

<https://volyn.tabloyid.com/zhittia/zakohani-i-shvilovaniu-lutsku-odruzhilas-osobliva-para-foto?fbclid=IwAR1XrolLWX1vWEzhfIpEMrfTlboGMTcbp5OzBRcZwz8GzwR5IFFE6quwAb8>

7. Зредагуйте некоректно вживану лексику у фрагментах журналістських текстів: 1. Вінницький сліпий скрипаль розповів журналісту про своє життя. 2. Відповідальність за незабезпечення працевлаштування інвалідів. 3. АТОшники Житомира знайшли власний спосіб психологічної реабілітації бійців, оскільки не задоволені

роботою психологів. 4. Вагітну жінку та ще кілька осіб волинські МНС-ники витягли з вогню. 5. Психічно-хворий тероризує ціле село на Тернопільщині. 6. За статистикою, щодня у світі 22 військових, які страждають від постравматичного синдрому, закінчують життя самогубством. 7. Волинські АТОвці можуть двічі на рік покращити здоров'я за державний кошт. 8. На Рівненщині в Ясениницькому реабілітаційному центрі за температури 13 градусів тримають дітей з розумовими вадами. 9. Чи потрібно повідомляти про статус пенсіонера або інваліда для несплати ЄСВ. 10. Лучанин продає речі, щоб допомогти сліпій дружині.

8. Здійснить редакторський аналіз представлених новин відповідно до змістових, мовних, технічних норм.

ФФгаЖ знову дивує цікавими зустрічами.

3 жовтня на факультет філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки завітала Надія Гуменюк.

Поетеса розповіла про перші друквані вірші, про історію написання книг, про живі зустрічі з героями творів та про журналістику, як професію, яка дала поштовх до написання творів.

«Я щаслива, що працювала журналістом, ця професія дала мені теми для моїх творів, в газеті не напишеш багато про долю людини» - зауважила Надія Гуменюк.

Також публіцистка презентувала книги "Тінь командира", "І дощ не змиє всі сліди" та додала, що життя саме створює сюжети, головне вміти побачити це та проникнутися тою чи іншою історією.

Студенти із захватом слухали письменницю, її творчість, а також мали змогу придбати її книги.

«Нехай наше спілкування сьогодні, буде затинним та творчим», - саме з цих слів, 3 жовтня на факультеті філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки розпочалась зустріч із письменницею Надією Гуменюк.

Надія Гуменюк - українська поетеса, прозаїкня та публіцистка, членкиня Національної спілки письменників України, заслужений журналіст України. Дружина відомого волинського письменника Володимира Ліса.

Надія Гуменюк та Володимир Ліс є постійними гостями ВНУ ім. Лесі Українки, однак цього року завітати до університету змогла лише пані Надія.

За словами студентів, Корець Анни та Спротюк Кароліни, зустріч була цікавою як для студентів-філологів, так і для студентів-журналістів, адже пані Надія має величезний журналістський досвід.

На заході, усі присутні змогли насолодитись творчістю письменниці, а також, так би мовити, «познайомитись» з двома новими книгами «Тінь командора» та «І Дощ не змиє всі сліди». Також, гостя поділилась зі студентами цінною інформацією про те, як не боятись писати та відкривати свою творчість іншим. Де знаходити натхнення та як за допомогою слова передавати емоції людям.

Після закінчення зустрічі, усі охочі могли особисто поспілкуватись з пані Надією, поставити запитання, придбати книги письменниці, а також особисто подякувати гості.

9. На матеріалі Вашої новинної стрічки за попередній день знайдіть по три прикладни технічних і мовних неточностей, розкажіть про них на занятті, представивши відповідні скрини.

10. Зредагуйте мовні й технічні неточності в поданих фрагментах із новин:

1. Приорітетними сферами співпраці, які стосуються безпосередньо органів місцевого самоврядування стали десятеро галузей.

2. Рослини синтезують і нагромаджують притамані лише їм мікроелементи без яких не можлива нормальна життєдіяльність людського організму.

3. В середині пристрою використовується двох'ядерний процесор від не відомого для нас виробника.

4. Коли я перебувала на фотовиставці то забувала, що переді мною фотографія і поринала в цікавий світ Джунглів.

5. Тут доречно пригадати слова Антона Макаренка: «...ніколи не думайте, що ви виховуєте дитину тільки тоді, коли повчаєте її чи наказуєте щось».

6. У 2005 році випускниця ІСН Т. С. Колосок отримала право опублікувати свою статтю у Віснику академії наук Чеської республіки.

7. Окрім музики, якою ви займаєтесь постійно чи є у вас ще яке небудь хоббі і чим ще захоплюєтесь?

8. У всіх тих нових обґрунтуваннях і поясненнях, неодмінно говоритимуть про те, що тарифи зросли вгору.

9. Після даної події у Цюріху вирішили розпочати розслідування матча.

11. Відредагуйте заголовок щодо етичних норм та правильного позначення нарощення в числах:

«Є дівчата, які показують легку поведінку», – захисниця 100-ої бригади розповіла про секс у війську

12. Наведіть правильні рідномовні відповідники до запропонованих лексично ненормативних конструкцій: багаточисельний, відповідно з, прямо сьогодні, доброго дня, меморіальний пам'ятник, вони були повідомлені, хворіти грипом, відмінити концерт, упаковка, більше ста, я вибачаюся, виконуючий обов'язки, користуватися попитом, надсилати за адресою, співпадати у поглядах, торгівельна угода, учбовий процес.

13. У поданих конструкціях зредагуйте вживання прийменників у/в, з/із/зі: В чинному законодавстві поняття визначені таким чином (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). Проте у багатьох випадках вказані поняття врегульовують майже однакові відносини, що в свою чергу породжує помилки їх правової кваліфікації (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). В новій редакції Господарського процесуального кодексу України закріплено відмову від принципу об'єктивної істини, оскільки цей принцип не був названий серед основних засад господарського судочинства (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). В розумінні судовий наказ є офіційним розпорядженням, що видається судом (суддею) і зобов'язує певного суб'єкта на вчинення юридичних значимих дій (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>). Звернення, в яких порушуються питання довідкового та консультативного характеру, а також ті, які не потребують додаткового вивчення, розглядаються безпосередньо під час телефонної розмови шляхом надання консультацій (<https://www.treasury.gov.ua/>). Про перейменування вулиці Крилова у місті Луцьку; Програма реалізується протягом 2023-2024 років у один етап (<https://cumanska-gromada.gov.ua/>). Про затвердження Положення про службу у справах дітей Луцької міської ради у новій редакції (<https://www.lutskrada.gov.ua/>).

Орієнтовний план проведення Пенсійним фондом України консультацій з громадськістю у 2024 році (<https://www.pfu.gov.ua/v1/>). Виплати допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим особам, допомоги по безробіттю: 675 звернень (<https://www.treasury.gov.ua/>). У п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання або в інший,

встановлений Верховною Радою України, строк (<https://www.treasury.gov.ua/>). Одним із основних висновків прогнозу повинно стати визнання нагальної необхідності для України проведення чіткої державної демографічної політики (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>).

14. Розставте правильно розділові знаки в поданих конструкціях із журналістських текстів:

1) *Це дає можливість брати участь у житті району і поступово реалізовувати програми з якими партія йшла на вибори («Трибуна», 03.03.2021).*

2) *Я знав на що йду, але на практиці все виявилось так би мовити набагато цікавіше («День», 07.04.2020).*

3) *Колектив педагогів повинен дбати про малечу її виховання а ті хто мають можливість подбають аби дітям було комфортно перебувати у дитсадку («Буг», 21.01.2021).*

5) *Мабуть питання риторичне, і можна впевнено стверджувати, що назви вулиць у переліку очікувань перше місце не посідали («УНІАН», 03.09.2022).*

6) *Для того, аби реалізувати заплановане звичайно потрібен ресурс і передусім людський («Українська правда», 28.01.2023).*

7) *Є потреба в дитсадках, а отже кількість українців зростає! («Вікна», 11.02.2019).*

8) *Але зважаючи на те, що особиста культура це надбання соціальне і приватне на жаль, доводиться чистити вулиці, парки та узбіччя від сміття, яке залишають не надто свідомі співгромадяни («Громадське», 31.03.2022).*

9) *У молодих людей скажімо, зі знанням мови менше проблем: рівня шкільної і вузівської програми їм вистачить, ще не встигли забути («Волинь-нова», 14.01.2021).*

10) *На думку організаторів кроки назустріч таким дітям допоможуть їм швидше адаптуватися у дорослому житті («Вікна», 31.03.2019).*

11) За словами Тамари Ковальчук це впливові люди («Трибуна», 29.10.2021).

12) Втім за словами Сергія Сучка одними лише приймальнями робота з молоддю не обмежується («Твоє місто», 06.10.2020).

13) Вона за результатами розслідування не цуралася службової фальсифікації і навіть банальних ухиленням від сплати прибуткового характеру в розмірі 681 тисячу гривень («Главком», 04.02.2019).

15) До слова серед вболівальників були депутати обласної ради («Високий замок», 03.05.2021).

16) А також ті хто живе у власному світі, і часто наша планета є для них доволі далекою і незрозумілою так називають дітей з раннім дитячим аутизмом («Буг», 03.11.2022).

17) Проаналізувавши роботу влади бачимо, що зроблено багато для розвитку та поліпшення добробуту в районі («Конкурент», 21.01.2021).

18) Оглянувши результати проведених робіт він сказав, що зміни просто вражаючі («Вісті», 18.02.2019).

19) Наші депутати наполегливо працюють в шести постійних комісіях відстоюючи права своїх виборців («Букви», 12.10.2019).

15. Здійснить редакторський аналіз представленого журналістського тексту:

Новий «Богдан-63172L» вивантажує 20-фунтовий контейнер за хвилину. Саме стільки часу на даний процес витрачає повнопривідна армійська вантажівка «Богдан-63172L Мультиліфт». Таку новинку цьогоріч на показі «Зброя та безпека» представив черкаський завод «Богдан Моторс». Основне її призначення – транспортування, завантаження-вивантаження 20-футових армійських контейнерів.

Як розповів представник підприємства-виробника Юрій Повх, вантажівку укомплектовано мульти-ліфтом із крюковим навантажувачем 10 тонн, яка дає змогу самостійно завантажувати або вивантажувати контейнер. Дане рішення дає можливість оптимізувати логістику у війську і здійснювати швидко розгортання бойових підрозділів на новому місці дислокації. До речі, «Богдан-

63172L» здатен транспортувати не лише вантажні контейнера. Адже останнім часом для потреб Збройних Сил на базі стандартних 20-футових контейнерів розроблені десятки варіантів усіляких різних побутових модулів: банно-пральних, командних пунктів, мобільних житлових, казарм.

Нова вантажівка «Богдан» транспортуватиме техніку на платформі. На виставці представлено і легкий армійський автомобіль «Богдан-3355», котрим пропонують замінити ГАЗ-66 в українській армії. Це авто має споряджену масу 3 тонни. Воно може перевозити до 2 тонн вантажу. Довжина автомобіля близько 6050 мм, а висота - 2700 мм. Витрата палива становить 19 л\100 км, а запас ходу - 500 км. До речі, «Богдан-3355» уже прийняв визначальні відомчі випробування

Майстерня редактора 8

Робота редактора з фактажем. Фактичні помилки. Вимоги до фактичного матеріалу як змістової основи журналістського тексту. Способи перевірки фактичного матеріалу на достовірність

Теоретичні питання для розгляду

1. Що так факт у журналістському тексті?
2. За скількома джерелами потрібно перевіряти інформацію на достовірність?
3. Що таке фактичні помилки?
4. Наведіть приклади фактичних огріхів у журналістському тексті.
5. Яка, на Вашу думку, причина появи фактичних помилок?
6. Чи часто трапляються фактичні помилки в медіатекстах?
7. Як потрібно працювати з текстом, аби не допускати фактичних неточностей?

Практична частина

1. Поясніть запропоновану цитату: «Слово формує світ. Спотворене слово спотворює його» (Павло Мовчан).

2. Прочитайте пропонований матеріал, прокоментуйте. Зверніть увагу на такі порушення в мові медіа. Неточним може бути факт, ширше – відображення реальної дійсності. Тут – цілі розсипи похибок: перекручені цифри, прізвища, ініціали, назви міст, організацій, всякого роду посилання, цитати, терміни і т. п. – і велика

робота для редактора: виловити ці неточності, як кажуть, винюхати їх.

3. Прочитайте, що таке фактичні помилки, усно прокоментуйте. *«Серед фактичних помилок у журналістських текстах найчастіше допускають такі: перенасичення матеріалу фактами; брак фактажу; неправильне технічне оформлення фактичного матеріалу; занадто емоційне подання фактів, що перевищує їхню суспільну важливість; неуніфікованість фактажу в межах одного тексту; підміна факту; ненавмисне спотворення фактів через неналежну їх перевірку; незнання особливостей відтворення іншомовних слів українською мовою; наведення недостовірних цитат, цифр, маловідомих аббревіатур; неточності в поданні ілюстрацій і фото, інфографіки, мультимедійного супроводу».*

4. Чи потрібно перевіряти такі дані з метою недопущення фактичних помилок у журналістських текстах?: *неконкретизовані в тексті або не повністю конкретизовані формулювання і положення; числа; одиниці величин; дати; дані константного характеру: прізвище, ім'я, рік народження, національність, професія; назви; терміни; географічні дані; вирішальні для передавання смислу або відтінку смислу слова; підписи до ілюстрацій; усілякі посилання; цитати; згадування про, здавалося б, відомі всім події.*

5. Відшукайте фактичні помилки, допущені у виданні «Великі художники» (2004 р.) про Тараса Шевченка: *«Народився 9 березня 1814 р. в селі Кирилівка». «22 квітня 1938 року Шевченко дістав відпускну, підписану поміщиком Павлом Енгельгартом». «В 1960 – удостоєний звання академіка гравіювання з правом набуття дворянства, від якого відмовляється».*

6. Як Ви думаєте, чому журналісти припустилися такої помилки? *«У номері від другого червня газети «Голос України», яка є офіційним друкованим органом українського парламенту, вийшла замітка з цитатою журналіста з російської пропагандистської державної телекомпанії RT. Для широкої аудиторії вона відома як Russia Today».*

7. Прочитайте матеріал у виданні «Rivne-Day». Яких фактичних помилок припустився журналіст? Як Ви думаєте, чому це трапилося? Зредагуйте фактичні й мовні огріхи в тексті. Чи може така публікація бути в медіа?

<https://rivne-day.com/outstanding-writers/>

Видатні письменники та поети Рівненщини

8. Прочитайте матеріал «ЗМІ поширили некоректні дані про кількість українських біженців за кордоном» і розкажіть про нього на занятті. Прокоментуйте, чому таку помилку необхідно вважати фактичною. <https://hronika.com.ua/novyny/zmi-poshyryly-nekorektni-dani-pro-kilkist-ukrayinskyh-bizhencziv-za-kordonom/>

9. Прочитайте публікацію «Низка українських медіа з посиланням на видання Франції поширила фейк про обмін дітьми між Україною і Росією» й прокоментуйте, як часто фактична помилка може стати фейком. Наведіть інші приклади, які Вам вдалося спостерігати в сучасному медіапросторі.

<https://detector.media/infospace/article/232726/2024-09-27-nyzka-ukrainskykh-media-z-posylannyam-na-vydannya-frantsii-poshyryla-feyk-pro-obmin-ditmy-mizh-ukrainoyu-i-rosiieyu/>

10. Дослідіть, яку фактичну помилку допустила македонська депутатка у своєму дописі.

11. Прочитайте подані публікації на сайті «Детектор медіа». Розкажіть, яких фактичних помилок припустилися медійники у своїх матеріалах:

1) *«Житомирська поліція використала фото журналіста, щоб проілюструвати новину про порушників комендантської години»*
<https://detector.media/infospace/article/210526/2023-04-25-zhytomyrska-politsiya-vykorystala-foto-zhurnalista-shchob-proilyustruvaty-novynu-pro-porushnykiv-komendantskoi-godyny/>

2) *«Редакція hromadske перепросила за помилкове фото загиблого захисника»*
<https://detector.media/infospace/article/208150/2023-02-19-redaktsiya-hromadske-pereprosyla-za-pomylkove-foto-zagyblogo-zakhysnyka/>

3) *«Шевченко боровся з радянською владою»: 24 канал прокоментував помилку ведучої»*
<https://ms.detector.media/profstandarti/post/24313/2020-03-11-shevchenko-borovsya-z-radyanskoyu-vladoyu-24-kanal-prokomentuvav-pomylku-veduchoi>

4) *«ICTV вибачився за показ неправильних титрів під час звернення Володимира Зеленського»*
<https://detector.media/production/article/175616/2020-03-18-ictv-vybachyvsvya-za-pokaz-nepravylnykh-tytriv-pid-chas-zvernennya-volodymyra-zelenskogo/>

5) *«Facebook вибачилася за нецензурний переклад прізвища лідера Китаю»*
<https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/24092/2020-01-20-facebook-vybachylasya-za-netsenzurnyy-pereklad-prizvyshcha-lidera-kytayu/>

12. Прокоментуйте ситуацію, яка виникла через фактичну помилку в підручнику української мови для 7 класу.

Непозбувний книгочитун

*Приспів:
Душу й тіл
І покажем,*

Вгадайте, звідки ця карта України без Криму? У шкільних підручниках з української мови для 7 класу (авт. Онатій А. В., Ткачук Т. П.). Це надруковано прямо поруч з текстом гімну України.

Переконатися можна [ось тут](#) в електронній версії на сайті Інститут модернізації змісту освіти. Надруковані ці підручники в 2024 році. Рекомендовані Міністерством освіти і науки України 🧑🏫🧑🏫🧑🏫

13. Прокоментуйте висловлювання Дж. Каппона: *«Найбільше, що ви можете тут зробити – це виправити мінімальні граматичні огріхи, випарити відверту “воду” та випустити відверті повтори. Велику небезпеку становлять повтори. Навіть сильні цитати стають слабкими, коли вони повторюють те, що тільки-но було сказано від третьої особи».*

14. Відредагуйте фрагменти із журналістських текстів, виправивши фактичні огріхи:

1) *«Такий важкий шлях потрібен був, щоб виправити помилки української еліти ХХVIII ст.».*

2) *«У США було зібрано 50 000 тисяч доларів для чорнобильського дитячого фонду».*

3) *«Загальні збитки можуть становити до 11 мільйонів дол.».*

4) *«Під час нічного обстрілу ліванської території загинуло близько 13 чоловік».*

5) *«З дитинства запам’яталося нам Шевченкове “Рученьки тернуть, злипаються віченьки...”».*

6) *«Головою Верховної Ради на той час був Михайло Грушевський».*

7) *«З кожним роком у Чернівецькій області популярність епістолярного зростає, про що свідчать твори-листи, які надходять чернігівським поштовикам».*

15. Зредагуйте подані матеріали відповідно до пунктуаційних норм:

1) *Сьогодні відзначаючи День людей похилого віку, ми повинні пам'ятати про їхні турботи не тільки в дні визначені офіційним указом («Високий замок», 08.10.2022).*

2) *Далі підсумувавши результати торгів, учасники аукціону вирушили до Волинського обласного центру соціально-психологічної реабілітації дітей сиріт («Волинські новини», 01.09.2019).*

3) *Проте зауважують, що прийшовши на ознайомчі заняття з тактичної медицини, тактико-спеціальної підготовки, управління БПЛА та військової топографії, деякі цивільні громадяни виявляють інтерес та бажання вчитися військовим навикам та компетенціям («Волинські новини», 15.05.2023).*

4) *Про це Д. В. Войтяк розповів в своєму інтерв'ю районній газеті «Горохівський вісник» опублікованому на початку року («Волинь-нова», 10.11.2019).*

5) *Це програма створена за кращим європейським зразком («Конкурент», 24.09.2023).*

6) *Ще один дуже цікавий пілотний проект готуємо до реалізації у Нововолинську, що залежно від попиту матиме власні масштаби виробництва («Буг», 17.03.2021).*

7) *Незважаючи на складну життєву ситуацію ця жінка зберегла в собі мудрість і доброту («Твоє місто», 19.10.2023).*

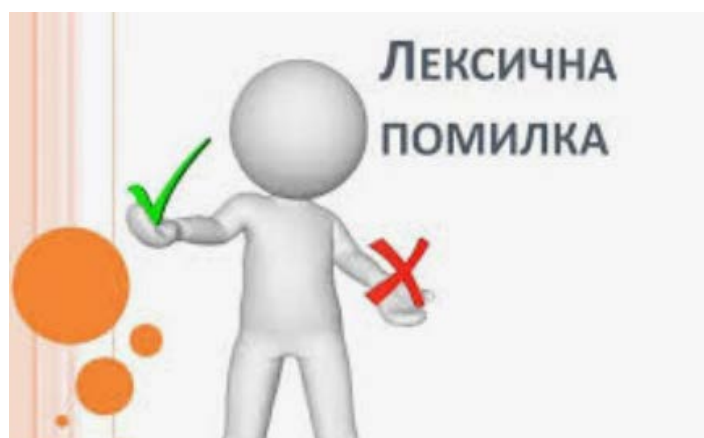
8) *Окрім «Букв» було зареєстровано ще 18 онлайн-видань («Букви», 27.10.2023).*

9) *Адже родом Володимир Юрійович з Івано-Франківщини села Рожнів («ТСН», 14.01.2021).*

10) *Наталія Остапюк заступник голови шкільної ради реалізує свої сили в організації («УНІАН», 24.03.2019).*

Лексичні помилки в медіатекстах. Поняття про лексичну норму та помилку. Семантично модифіковані лексеми. Плеоназми та причини їхньої появи. Пароніми.

Сплутування паронімів як лексична помилка. Лексичні помилки, зумовлені міжмовною інтерференцією

Теоретичні питання для розгляду

1. Що таке лексична помилка?
2. Чи надто, на Вашу думку, поширені лексичні огріхи в журналістських текстах?
3. Яка причина появи лексичних аномативів у ЗМІ?
4. Які види лексичних помилок Ви знаєте?
5. Наведіть кілька прикладів найпоширеніших лексичних помилок в українській мові.
6. Що таке тавтологія?
7. Що Ви знаєте про плеоназм?
8. Що таке сплутування паронімів? Наведіть приклади.
9. Що таке багатослів'я?
10. Що таке дублювання лексем?
11. Посніть явище мовної недостатності.
12. Що таке вживання слів у невласивому значенні? Наведіть приклади.
13. Які лексичні помилки зумовлені міжмовною інтерференцією?

Практична частина

1. Прочитайте блог «Корисні інструменти для редагування текстів», розкажіть про редакторські сервіси на занятті <https://litosvita.com/editing-tools/>

2. Протестуйте сервіс для редагування тексту за покликанням, поділіться результатами редагування лексичних помилок: <https://sentencechecker.com/>

3. Зредагуйте подані речення, виправивши лексичні анормативи й указавши їхні різновиди з довідки:

1) Я люблю літо. Влітку стоїть спекотна погода. Літні дні немов створені для відпочинку.

2) У цієї дівчинки перший дебют був ще восени.

3) Моя мама вона неймовірна співачка.

4) Її вимові, як і її матері, була властива якась співучість і повільність.

5) У пантеоні злочинців він посідав перше місце.

6) Період непу позначився розквітом економіки завдяки талановитим менеджерам.

Довідка: уживання слів у невластивому значенні, дублювання лексем, уживання слів, що не існували в певну історичну епоху, плеоназм, мовна недостатність, тавтологія.

4. Зважаючи на значення паронімів «військовий» і «воєнний», правильно їх поєднайте із запропонованими іменниками: аеродром, тематика, стан, бюджет, справа, конфлікт, час, рапорт, кореспондент, журналіст, вторгнення, провокація, злочин, історія, шпиталь, організація, підготовка, частина, авантюра, призов, хитрість.

5. Прокоментуйте висловлення Галина Тимченко, головної редакторки інтернет-видання «Meduza»: «Редактор повинен бути не будівником, а ремонтником. Журналіст дає каркас, структуру, а редактор просто фарбує стіни і ставить вікна. Дописувати щось у чужий текст – це табу. Це не твій текст, ти не маєш права цього робити. Редактора потрібно шукати так, як психіатра і священика. Якщо редактор обов'язково хоче щось виправити й змінює у всіх

статтях все, то це поганий редактор. Є такі редактори, які є нереалізованими журналістами. Саме вони хочуть все переписати. Але насправді редактор має бути не будівельником, а ремонтувальником. Є структура, каркас, а редактор просто фарбує стіни, вікна. Дописувати щось у текст – табу. Це не твій текст, тож ти не маєш права цього робити. Різати можна, дописувати – ні».

6. У якому фрагменті із журналістського тексту правильно, відповідно до стандарту достовірності подана думка експертів? Прокоментуйте.

«Експерти припускають, що голосування про недовіру мерові буде невдалим».

«На думку аналітика Центру моделювання безвихідних ситуацій, голосування буде невдалим».

7. Відредагуйте речення відповідно до чинних мовних норм:

1) *А гуманітарії це ті люди, які формують світогляд, шукають істину.*

2) *А мама завжди була життєвим прикладом для артистки і саме її вона вважає справжньою співачкою.*

3) *В парламенті пані Оксана займалася темою трудової міграції, адже це була близька для неї тема.*

4) *21 листопада до студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки завітала Народна артистка України, політична діячка - Оксана Білозір.*

5) *Громадська діячка висловила свою думку, щодо вищого державного законодавчого органу «Це не правильно, що ми обрали такий молодий парламент. Це люди які без роду, без племені, без історії і біографії. Такі люди не можуть іти у владу.».*

6) *В кінці зустрічі всі гуртом заспівали пісню «Зеленеє жито, зелене».*

8. Виберіть коректні і некоректні слова і словосполучення. Уведіть їх у контекст: здобувати чи отримувати освіту? зустрічатися чи траплятися? довколишнє, навколишнє чи оточуюче середовище? підбивати підсумки чи підводити підсумки?

9. Зредагуйте подані речення із журналістських текстів, запропонувавши нормативні відповідники:

1) *Вдома не було нікого, чоловік затримався у Києві через поломку автомобіля.*

2) *Трохи поясню, що означає закінчення АТО. Бо не всі розуміють, що це не припинення воєнних дій. Поки, на жаль, так.*

3) *Тепер саме військові мають керувати заходами із забезпечення національної безпеки й оборони.*

4) *У сезоні 2009/10 був кращим асистентом вищого дивізіону національної футбольної першості (13 голевих передач). Переможців чекали медалі та подарунки, а команда-переможець отримала спеціальний приз – кришталевий кубок, що став своєрідним символом змагання, адже є перехідною нагородою і наступного року за неї знову будуть боротися найкращі.*

5) *«Карабас Барабас» підготували круте гриль-меню.*

6) *Третє місце зайняла команда – «ZZ Top». Після спортивної частини усіх учасників та вболівальників кормили смачним обідом, а веселий настрій підтримував професійний луцький DJ Шмель.*

10. Доберіть рідномовні відповідники до запропонованих помилкових конструкцій: *дане питання, приймати участь, згідно протоколу, діюче законодавство, відповідно з цим, на рахунок мене, на протязі декількох днів, підводити підсумки, більша половина присутніх, відносно цієї справи, висловитися по зазначеній проблемі, вірна думка, надсилати по адресу, слідує дії такі, займати посаду, точка зору, хочу вибачитися, приймати до уваги, взаємовідношення в колективі, заключити контракт, любе питання, передача повноважень, задавати питання, рахую своїм обов'язком, самий кращий, пропонуємо наступні питання, на минулому тижні, працююча людина, пояснююча записка, відмінити закон, я вибачаюся, пане Петренко, пані Петренко, в десять годин, п'ятнадцять хвилин після одинадцятої, більша половина книги, пару хвилин, зустрічаються помилки, вірно сказав, із-за непогоди, відповідно з документом, згідно інструкції, здавати екзамен, виступ по телебаченню, підписка на газети, відмінити рішення.*

11. Визначте, які конструкції є правильними, а які помилковими. Підберіть коректні відповідники до анормативів: *іти по гриби, бити по воротах, називати по прізвищу, по замовленню, по запрошенню, іти по морозиво, по області, по дорозі, по віку, по цьому питанню, по Україні.*

12. Здійсніть редакторський аналіз представленої новини. Укажіть на змістові, мовні та технічні огріхи в тексті.

Творчість як стиль життя: Надія Гуменюк

3 жовтня 2023 року в стінах факультету філології та журналістики до Волинського національного університету імені Лесі Українки завітала відома українська письменниця Надія Павлівна Гуменюк, із презентацією двох нових книг.

Письменниця розповіла про свій досвід писати, про людські історії, які її завжди захоплювали, починаючи з журналістської діяльності.

Репрезентація книг

«Я щаслива, що ця професія дала мені знайти себе. Бо хотіла більше писати про тих людей з якими я спілкувалася для роботи. Бо в газету всього не напишеш...», — зауважила письменниця.

Поезії Надії Гуменюк властиво громадянське звучання, філософське осмислення світу, щирість; вся вона пронизана ліричним струменем, балансує десь на межі жорстокої дійсності та пошуку ідеалу, земного та небесного, скороминущого та вічного.

Поетеса презентувала свої дві крайні книги «І дощ не змие всі сліди» та продовження детективної мелодрами «Тінь Командора». Роман про Руту Ружин, колишню мати для сироти Соломійки та кохана для Свята, повертається до журналістської роботи після викрадення свого комп'ютера та бронзової скульптури. Вона переконана, що ці крадіжки пов'язані та розпочинає власне розслідування, не вірячи в офіційну версію поліції. Поступово вона розкриває ланцюжок злочинів та стикається з небезпекою, яка загрожує не тільки їй, але і її близьким.

По завершенню, студенти мали змогу поставити запитання Надії Гуменюк, вона з радістю відповіла на все. Зустріч була сповнена атмосферою творчості.

13. Відшукайте в реченнях лексичні помилки, відредагуйте їх відповідно до мовних норм: *Суть даного напрямку полягає в недопущенні подальшої поляризації українського суспільства. На цьому етапі ми вчимо вірно визначати життєві пріоритети. Своїм першочерговим завданням рахуємо налаштування на подальшу*

роботу. Під цю реформу підпадають наступні категорії населення Ольга Василівна з великою любов'ю відноситься до своїх вихованців. Ви не один рік поспіль займаєте серйозну партійну посаду. Вдруге це питання було зрушено з місця у 2007 році. Дитячий садок, за нашими мірками, може і не значна, але для села – велика справа. Наша політична сила має діючий вплив у народі. При синдромі нічного апное артеріальна гіпертензія зустрічається у понад 60 % випадків. Ми можемо вибирати з широкої лінійки тарифних пропозицій, що саме ми хочемо дивитися. Місяць добре висвітлював ліс. Куля зайшла між лопаткою і хребтом, зламала кілька хребців, пробила легеню. З цим тоді не погодиться влада і це призведе до революції.

14. Відредагуйте подані плеонастичні конструкції відповідно до лексичних норм сучасної української мови: *Наша особиста справа; висловлюватися нецензурною лайкою; поділився планами на майбутнє; з його особистого рахунку; став своєрідним меморіалом пам'яті; переважну більшість голосів; продовжує успішно процвітати; в історичне минуле; повинні гуртуватися, об'єднуватися, подавати одне одному руку; переважна більшість цих пам'яток.*

15. Чому подані конструкції із телемарафону «Єдині новини» засвідчують порушення журналістських стандартів відокремлення фактів від оціночних суджень, повноти й достовірності інформації?

1) *«на щастя, приліт стався уже потому як малечу забрали батьки, втім одна людина загинула на місці» (ICTV та СТБ);*

2) *«пацієнт важкий, але йому неабияк пощастило, одна зі скалок пробила ногу за кілька міліметрів від артерії» («1+1»);*

3) *«її пошматоване серце підказало», «медики теж були в шоці», «жінка не стримує сліз», «чоловік і жінка у розпачі», «він не опустив руки», «сліз було не стримати» (ICTV з СТБ);*

4) *«ми спілкуємося з людьми, і вони кажуть»;*

5) *«на цю хвилину стало відомо, що під вогонь окупантів потрапила місцева лікарня»;*

б) *«гарячою видалася доба на сході».*

16. Чому подані фрагменти із журналістських текстів містять лексичні огріхи? «для підтримки їхніх стартапів», «цей меседж, погодьтеся, звучить тривожно», «планують побудувати близько ста таких літаків з передових матеріалів та стелс-технологій», «сказали зачистити з К-15 по К-20, ну ми щось так увлеклися, що по радіостанції нам вийшли і кажуть: хлопці ви вже на К-22, хватить», «це такий собі медичний піт-стоп».

17. Зредагуйте запозичені лексеми, підбравши рідномовні відповідники: «відеоконнект між двома президентами», «запустило флешмоб по всьому світу», «гопак-челлендж», «займався фактчекінгом», «топдипломат Литви», «топдипломат ЄС», «під хештегом» «бізнес-кейсів», «цей тренд», «чи це не релевантні порівняння», «буде так само нерелевантно».

18. Замініть некоректні лексеми на нормативні з погляду морально-етичних норм:

Цигани як невід'ємна частина луцької автостанції

Автор: Юлія Остапович |
Понеділок, 29 травня 2017, 07:40

Розповіли скільки грошей потрібно на оздоровлення особливих дітей

П'ятниця, 23 листопада 2018, 05:26

Глухий хлопчик з Волині терміново потребує грошей для пересадки кісткового мозку

24 лютого, 2018, 18:39

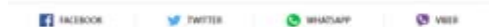

У 13-річного волинця **Андрія Нестерука**, який значення не має без спеціальних апаратів, виявили ще одну важку недугу – м'якодістковий синдром. Це хвороба, при якій кістковий мозок не виробляє достатньо здорових клітин крові. Після озвучення діагнозу лікарі заперечили, що шлях до одужання – один. Це – пересадка кісткового мозку від сумісного донора.

Після зцілення сліпого брата передала ікону в монастир

14 листопада 1597 року власниця міста Почаєва, вдова луцького судді Ганна Гойська заснувала там монастир

Зростала вона у релігійній родині на Волині. Її чоловік рано помер, і Ганна залишилася бездітною вдовою. Вона володіла Почаєвом та багатьма навколишніми селами. Сама ж жила в селі Орля (нині кулір Вірня біля села Великі Березки Кременецького району Тернопільської області).

У 1559 році в замку Гойської гостював грецький митрополит Неофіт. Він подорожував Волиню з метою збору грошей на церковні потреби. Отримав похорону і від козацьки, а взаєм подарував їй ікону Божої Матері, яка 38 років зберігалася в домашній каплиці. Слухи не раз доповідали пані, що помічають в ній дивне світло. Врешті Ганна сама пересвідчилася у цьому: світила ікона. До образу Богородиці почали приходити з молитвами — і почалися зцілення. Врешті до шкільного приїзда її сліпий брат

Волинь | **На Волині автомобіль налетів на інваліда-колясочника**

27 лютого 2019 | 11:46

19. Відшукайте лексичні помилки на поданих світлинах, зредагуйте їх.

20. Зредагуйте лексичні неточності, зафіксовані в текстах, розміщених на сайтах державних органів влади: *Так, за подання до суду позовної заяви майнового характеру, яка подана юридичною особою... (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); наведення в позовній обставин щодо розміру заборгованості за кредитом, за відсотками за користування кредитом (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Програма носить комплексний та системний характер, а тому передбачається чітка координація дій всіх задіяних співвиконавців (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); Виявляючи повагу до історичних традицій міста, з метою формування позитивного іміджу міста Луцька, виховання патріотизму, Луцька міська рада своїм рішенням встановлює дату відзначення Дня міста Луцька (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); Надаю згоду на обробку своїх персональних даних (<https://www.treasury.gov.ua/>); рішення було прийняте багаточисельною кількістю голосів (<https://sumanska-gromada.gov.ua/>); У переважній більшості позивачами у справах цієї категорії є банківські та інші фінансові установи (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Останнім часом переважна*

більшість статистів користуються веб-сайтами Держкомстату і територіальних органів державної статистики (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); Головними пріоритетами її діяльності було і залишається повне та своєчасне забезпечення потреб усіх користувачів (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); ...на сьогоднішній день є неприйнятною (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); За інформацією уряду, торік рівень інфляції склав 4 % (<https://www.treasury.gov.ua/>); Кількість населення сільської ради (станом на 01.01.2019 р.) – 8700 чоловік (<https://adm.dp.gov.ua/>); Відповідні кошти спрямовано у видатках по напрямках (<https://www.treasury.gov.ua/>); невірно застосував положення (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Кримінальні правопорушення, у яких на початок звітного періоду рішення не прийнято (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Усі учасники засідання приймали активну участь в обговоренні демографічних прогнозів для формування довго- і середньострокової стратегії соціально-економічного розвитку країни (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); Основною метою розробки схем є підвищення безпеки пішоходів за рахунок влаштування нових пішохідних переходів (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); Присутні можуть задавати свої питання особисто (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); ... для розгляду та приймання рішення (<https://dmsu.gov.ua/volyn>); Результати конкурсу на зайняття посади директора КНП «Радехівська ЦРЛ» (<https://miskrada-radekhiv.gov.ua/>); Передача земельної ділянки у власність або у користування громадян на підставі набувальної давності здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Передача заяви для оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання до територіального органу ДМС (<https://dmsu.gov.ua/volyn>); У даний час Держкомстат здійснює заходи нормативно-правового та організаційного забезпечення проведення органами державної статистики загального сільськогосподарського перепису (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>).

Орфографічні норми в медіатекстах. Правописні помилки. Нова редакція українського правопису в матеріалах ЗМІ

Теоретичні питання для розгляду

1. Що таке орфографічна помилка?
2. Які, на Вашу думку, найпоширеніші орфографічні анормативи в журналістських текстах?
3. Розкажіть про Нову редакцію правопису 2019 року, зокрема про зміни, які відбулися.
4. Як тепер пишемо компонент «пів» зі словами?
5. Які складні іменники пишемо разом, а які з дефісом?
6. Які слова тепер пишемо з літерою «є» замість «е»?
7. Що Ви знаєте про варіантне написання слів?
8. Які правильні форми кличного відмінка чоловічих імен *Ігор, Ілля, Олег*?
9. Як правильно передавати на письмі назви сайтів і соціальних мереж?
10. Які рекомендації дає правопис щодо вживання фемінітивів?

Практична частина

1. Прочитайте матеріал на сайті «Детектор медіа» і пригадайте, які зміни відбулися в Новій редакції правопису 2019 року. <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/22984/2019-06-04-avdiientsiyu-translyuvaly-v-eteri-tvitera-piv-godyny-kоротkyu-konspekt-osnovnykh-zmin-u-pravopysi/>

2. Як поданий заголовок із матеріалу на сайті «Детектор медіа» відображає зміни, які відбулися в новому правописі?

«Авдієнцію транслювали в етері твітера пів години». Короткий конспект основних змін у правописі

3. Зредагуйте помилки в запропонованих конструкціях, що актуалізувалися в умовах війни: *військовий стан, працювали ППО, Головнокомандувач Збройних Сил України, біженці в Тернополі, воєнна частина, військово-полонені жінки, військовий час, військово-зобов'язані особи.*

4. Прочитайте й прокоментуйте дослідження Інституту масової інформації щодо вживання фемінітивів українськими журналістами.

Більшість українських журналістів постійно вживають фемінітиви у своїх матеріалах. Такими є результати анонімного адресного опитування медійників, яке було **проведено** ГО «Інститут масової інформації».

Зокрема, 63% журналістів постійно вживають фемінітиви, ще 15% зазначили, що в їхніх редакціях немає жорстких вимог щодо цього і хто як хоче, так і пише. 12% опитаних журналістів відповіли, що не до всіх професій можна дібрати фемінітив. Тільки 4% українських журналістів, опитаних ІМІ, вказали, що взагалі не використовують фемінітивів у своїх матеріалах.

5. Промоніторте сучасний медіапростір і відшукайте по три заголовки з фемінітивами, розкажіть про них на занятті.

6. Утворіть фемінітиви від поданих іменників чоловічого роду: *захисник, автор, волонтер, майор, посол, вчитель, суддя, видавець, блогер, міністр, мер, вівчар, лейтенант, водій, житель, фахівець, випускник, старшина, експерт.*

7. Зредагуйте орфографічні неточності в поданих фрагментах із журналістських текстів: *В сезоні планується три чвертьфінальні гри. Знову ж таки це без урахування фінансування будівництва доріг у рамках підготовки до євро чемпіонату. Є ті, хто бачить та відчуває світ по особливому. Найголовнішим результатом командної роботи стало подолання вцілому хаосу у державі. З заплющеними очима я б*

впізнав її. *Жирні кислоти попереджають виникнення раку молочної залози. Найспортивніші депутати у Луцькому районі! Це – людні місця, і прецедентів, пов'язаних з їхньою безпекою, на жаль, не бракує. Особливо тим, з ким пліч о пліч вже 10 років ідуть разом з головою районної організації. Щоправда лише цього річ вдалося створити необхідні умови для спортсменів. Не переливки і владі, коли навмання збудований об'єкт стає поперек перспектив цілого населеного пункту, а той – країни. Постійна передплата 15 пенсіонерів газети Волинь та Наше місто.*

8. Оберіть правильне написання:

Оберіть правильне написання

- 3 повагою, директор Луцького ліцею № 21.
- 3 повагою – директор Луцького ліцею № 21.
- 3 повагою директор Луцького ліцею № 21.

Оберіть правильний варіант написання

- Для замовлення пишiть нам у Viber.
- Для замовлення пишiть нам у «Вайбер».
- Для замовлення пишiть нам у вайбер.

9. Прокоментуйте правильність написання відповідно до Нової редакції правопису.

- про/е/єкт,
- супер/проєкт,
- мас/медіа,
- інтернет/зв'язок,
- фітнес/центр,
- веб/портал,
- священ/нн/ик,
- екс/чиновник
- кіно/студія,
- радіо/передача,
- піар/кампанія.

- віце/прем'єр,
- топ/менеджер,
- бліц/опитування,
- міні/конференція,
- онлайн/лекція,
- лекція/онлайн,
- екстра/клас,
- арт/терапія,
- бізнес/план,
- купівля/продаж.

10. Прокоментуйте правильне написання великої літери:
*М(м)іністерство Ю(ю)стиції України, Н(н)ебесна С(с)отня,
 Ж(ж)итловий К(к)одекс У(у)країни, П(п)останова К(к)абінету
 М(м)іністрів У(у)країни, О(о)фіс Г(г)енерального П(п)рокурора,
 Д(д)ень П(п)ам'яті та П(п)римирення, К(к)одекс З(з)аконів П(п)ро
 П(п)рацю У(у)країни, В(в)улиця К(к)ривий В(в)ал, В(в)ідділ*

П(п)ланування Л(л)уцької М(м)іської Р(р)ади, У(у)каз П(п)резидента У(у)країни, Р(р)еволюція Г(г)ідності, Д(д)ержавний А(а)рхів М(м)іністерства В(в)нутрішніх С(с)прав України, В(в)ідзнака П(п)резидента України, М(м)едаль З(з)а В(в)ійськову С(с)лужбу, З(з)акон України П(п)ро П(п)енсійне З(з)абезпечення, М(м)ережа І(і)нстаграм, Ф(ф)ірма І(і)мідж, П(п)івнічна Б(б)уковина, М(м)айдан Н(н)езалежності, Н(н)аціональний У(у)ніверситет О(о)строзька А(а)кадемія, О(о)рден С(с)вободи.

11. Зредагуйте неточності у вживанні великої літери, зафіксовані в журналістських текстах: *перший Міністр соціалітики; з Днем народження її привітаємо; чимало років присвятив обласній Інфекційній лікарні; у проекті державного Бюджету; свідка подій Другої Світової Війни; мандарини здавна асоціюються з Новим Роком і Різдом; прем'єрміністр Володимир Гройсман; Міністерство Внутрішніх справ України; захисників Української державності; в розвинених Європейських країнах; на Волинському телебаченні.*

12. виправте пунктуаційні огріхи в поданих фрагментах із журналістських текстів: *Феномен, який вперше описав ще у 16 столітті Леонардо да Вінчі ще називають попелястим світінням Місяця («Волинські новини», 20.05.2023); Волинянин, який їздив п'яним на мотоблоці сплатить чималий штраф («ВолиньUA», 29.04.2023); Чоловіків, які хотіли обікрати людину у Львові примотали до стовпа («Волинь24», 13.07.2022); Актор, який застрелив українську операторку повернувся у кіно («Волинь24», 10.02.2022); Водія маршрутки який влаштував смертельне ДТП суд визнав винним і відпустив додому («Волинь24», 13.01.2023); Тепер у волинян які страждають від гострої патології насамперед судин серця та головного мозку, з'явилося більше шансів на одужання («Волинський інформаційний портал», 20.02.2023); Алкотестер зашкалює: на Волині зупинили кермувальника в якого перевищення у 17 разів допустима норма алкоголю («Волинський інформаційний портал», 17.05.2023); Миле сімейство: показали як на Волині підрастають дикі свині («ВолиньUA», 09.05.2023); Ось мабуть це*

найважче розуміти, коли ти приходиш зі сфери, де є завдання, є мета, а швидкість та оперативність – це твій козир («Таблоїд Волині», 11.02.2019); На щастя всі члени родини залишилися живими («Волинський інформаційний портал», 23.06.2021); Отже ви підпадаєте під норму ст. 34 ЖК України («Буг», 31.03.2019); У Луцьку пішохода зупинили через порушення ПДР, а виявили, ймовірно наркотики («ВолиньPost», 20.04.2023); Зважаючи на те що особиста культура це надбання соціальне і приватне на жаль, доводиться чистити вулиці, парки та узбіччя від сміття, яке залишають не надто свідомі співгромадяни («Конкурент», 31.03.2020); Озброївшись лапастими сосновими гілками військовослужбовці заходилися збивати полум'я («Волинський інформаційний портал», 28.03.2023); Прибувши до місця виклику рятувальники встановили, що чоловік впав в ліфтову шахту («Волинь24», 20.02.2023); На території підприємства виявили тіло чоловіка замотане в ковдру («Волинь24», 01.05.2023); «Пан Курчак» випустив курячу грудку заражену сальмонелою («Волинь24», 10.02.2022); Ганна Маляр, заступниця міністра оборони України розповіла, кого із жінок можуть призвати до війська та відправити на фронт («Волинський інформаційний портал», 23.03.2023); Незважаючи на провокаційні публікації в пресі КРАІЛ продовжує роботу над програмою соціальної реклами спрямованої проти лудоманії («Волинський інформаційний портал», 16.11.2022); Рашистам наказали розстрілювати всіх цивільних окрім дітей та літніх жінок («Волинь24», 06.06.2022); Історія цієї жінки вражає, адже окрім маленької дитини вона доглядає 8 собак, кролів та нутрій («Волинський інформаційний портал», 28.11.2022); Це важливий крок і підходити до змін потрібно зважено і відповідально («Конкурент», 03.03.2019); Я порозмовляю з головним лікарем і всі його плани втіляться («Буг», 18.02.2019); «Є багато людей, які у розпал війни готові повертатися в Україну?», – риторично запитав Анатолій у журналіста («Буг», 17.05.2023); «Вони є в Україні й нам потрібно більше. І їх буде більше!!! Скоро! Зовсім скоро!» – наголосив спікер і додав: «Аби ще ефективніше збивати все, що росія в агонії випускає по мирних українських містах, і захиститися від брутальних атак, які

рф продовжує здійснювати проти України» («Волинь Online», 18.05.2023); Чому будинки, школа, та дитсадок у Луцьку залишилися без опалення («Волинь24», 27.01.2022); Чи чули ви раніше про ці видання, чи про цього автора? («Волинська служба новин», 23.02.2022).

13. Протестуйте такий редакторський сервір для виправлення лексичних помилок, як «Онлайн-коректор» <https://onlinecorrector.com.ua/>

14. Прокоментуйте, чому подані синтаксичні конструкції є невдалими для журналістських текстів? Як їх потрібно зредагувати?

1) Проаналізувавши ситуацію з транспортним сполученням, яка склалась у нашому місті, доходимо висновку, що головна проблема, яку слід розв'язати місцевій владі, полягає не в тому, що тролейбуси не ходять, – адже вони насправді ходять, хоч і не надто регулярно, – а в тому, що в місті не облаштована інфраструктура (зупинки, дроти), яка необхідна для безперебійної роботи електротранспорту.

2) Влада повинна зрозуміти: якщо негайно не облаштувати транспортну інфраструктуру в центрі міста, не протягнути дроти для тролейбусів та не встановити трамвайні зупинки, за два-три роки він муситиме руйнувати все, що є зараз, та розбудувувати з нуля.

3) «Труп громадянина К. з характерними травмами отриманими залізничним транспортом скеровано в морг Городоцької центральної районної лікарні Львівської області».

15. Визначте, чому подані конструкції порушують журналістський стандарт достовірності: «чую від бійців», «аналітики відзначили», «експерти дійшли висновку», «майстри наголошують», «місцеві жителі розповідають», «екологи кажуть», «кажуть продавці».

16. Зредагуйте правописні неточності, зафіксовані в текстах, розміщених на сайтах державних органів влади: Віце-прем'єр-міністр Ольга Стефанішина зустрілася з Генеральним секретарем НАТО та провела низку зустрічей у штаб-квартирі Альянсу (<https://www.kmu.gov.ua/>). За оцінками Європейської комісії, цей

проект увійшов до першої четвірки найуспішніших (серед 140) у країнах європейської політики сусідства (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>). У п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання або в інший, встановлений Верховною Радою України, строк (<https://www.treasury.gov.ua/>). Одним із основних висновків прогнозу повинно стати визнання нагальної необхідності для України проведення чіткої державної демографічної політики (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>). ...Постанову КМУ № 211 від 11.03.2020 року «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19» (<https://pidgauci-gromada.gov.ua/>). Керуючись ст. 12 Земельного Кодексу України, ст. 25 Цивільного Кодексу України (<https://cumanska-gromada.gov.ua/>). На вимогу Луцької міської ради та враховуючи численні звернення громадян Державними контролюючими службами (<http://www.social.lutsk.ua/>). ...відповідно до бюджетного кодексу України (<https://ovadnivska-gromada.gov.ua/>). Щиро вітаю усіх бухгалтерів з професійним святом – Днем Бухгалтера! (<https://chopovuska-gromada.gov.ua/>).

17. У поданих конструкціях відшукайте порушення сполучуваності слів, засноване на інтерференційних явищах, підберіть правильні рідномовні відповідники: строки призначення пенсії (<https://www.pfu.gov.ua/v1/>); не стежив за дорожньою обстановкою; не оспорюючи рішення (<https://lv.arbitr.gov.ua/>); вони проживають по адресу (<https://cumanska-gromada.gov.ua/>); Справи у справах щодо цінних паперів, у тому числі пов'язані з правами на цінні папери та правами, що никають з них (<https://v1.arbitr.gov.ua/sud5004/>); ...зазначена норма Цивільного кодексу України може бути застосована лише у випадку прострочення грошового зобов'язання у гривні (<https://v1.arbitr.gov.ua/sud5004/>); ... іпотекодержитель вправі розпочати звернення стягнення на предмет іпотеки відповідно до цього закону (<https://v1.arbitr.gov.ua/sud5004/>); ...в першу чергу враховуючи тенденції вирішення комерційних спорів (<https://v1.arbitr.gov.ua/sud5004/>); У загальному розумінні судовий наказ

є офіційним розпорядженням, що видається судом (суддею) і зобов'язує певного суб'єкта на вчинення юридично значимих дій (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Щорічно в рамках роботи комісії з питань звітності здійснюється інвентаризація звітно-статистичної документації і відповідні заходи (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); При цьому слід відмітити, що зростання суспільних потреб та вимог населення і відповідно стандартів рівня та якості життя, тісно пов'язане з поліпшенням соціально-економічного становища в країні (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); У подальшому ці дані буде використано для розроблення заходів, спрямованих на зменшення звітного навантаження на респондентів та вдосконалення звітно-статистичного інструментарію (<http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>); Для розгрузки правової смуги руху у потрібних місцях буде встановлено знак «Стоянка заборонена» (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); Особлива увага приділяється благоустрою навколишньої території Луцька (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); Можливі наслідки проведення в життя рішення для різних соціальних груп населення та заінтересованих сторін (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); Завод здійснює переробку меліси (<https://www.lutskrada.gov.ua/>); І за наявності підстав зобов'язати його відмінити попереднє рішення про відмову в оформленні чи видачі паспорта (<https://dmsu.gov.ua/volyn>); документи для його обміну подаються на протязі одного місяця з дати настання таких обставин (<https://dmsu.gov.ua/volyn>); включити до виборчих списків (<https://turiyska-gromada.gov.ua/>); У разі виявлення помилок у заяві-анкеті працівник вносить до неї відповідні поправки (<https://dmsu.gov.ua/volyn>). Таким чином, вимоги міської ради про визнання протиправними дії заступника прокурора щодо звернення до Господарського суду... (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); ... впливає з наступних підстав (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Внести зміни до статей 27, 28 частини 2 статті 29 Статуту територіальної громади міста Луцька, виклавши їх у наступній редакції (<https://www.lutskrada.gov.ua/>).

18. Зредагуйте анормативи у вживанні прийменників: *по викладених в апеляційних скаргах доводів (<https://lv.arbitr.gov.ua/>); ... на експертизу проєкту по капітальному ремонту проїзду по вулиці Шевченка (<https://cumanska-gromada.gov.ua/>); пенсію на пільгових умовах у відповідності зі списком № 1; у відповідності до інструкцій (<https://www.pfu.gov.ua/vl/>); ... що на 58,1 тис. платників більше у порівнянні з 01.01.2019 (<https://www.pfu.gov.ua/vl/>); згідно абзацу 4 статті 7 (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); До суду скеровано обвинувальний акт відносно ... (<https://lv.arbitr.gov.ua/>); Інформація відносно режиму роботи (<https://dmsu.gov.ua/>); документи для його обміну подаються на протязі одного місяця з дати настання таких обставин (<https://dmsu.gov.ua/>); Справи у спорах щодо цінних паперів, у тому числі пов'язані з правами на цінні папери та правами, що виникають з них (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>); Разом з тим, на думку ЄСПЛ, судовий збір є таким собі обмежувальним заходом.. (<https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/>).*

19. Прочитайте рішення Національної комісії зі стандартів державної мови щодо вживання назв, пов'язаних із російською агресією:

Національна комісія зі стандартів державної мови на засіданні від 15.09.2023 (протокол № 83) обговорила це питання і з урахуванням офіційних листів від Інституту української мови НАН України (вх. № 1396/23 від 14.09.2023), Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України (вх № 1404/23 від 15.09.2023) повідомляє, що написання назв «російська федерація», «росія», «москва», «московія», «московське царство», «російська імперія», «державна дума рф» тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру.

20. Здійснить редакторський аналіз журналістського матеріалу відповідно до змістових, мовних, технічних норм.

Як Лесині люди досліджували таємниці «Окольного замку»

11 вересня, студенти 2 курсу факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки відвідали екскурсію в «Окольному замку» міста. Гід Катерина розповіла про реставрацію усього підземного простору, зокрема й внутрішнього дворика та пояснила, чому Луцький замок не можна називати «замком Любарта». Екскурсія тривала близько однієї години та мала багато мультимедійних платформ (себто великий екран з ключовими пунктами музейного простору, реалістична силіконова фігура єзуїта в повний зріст, що відтворює запрограмовані рухи та реагує на рух, дівчина-привид, що з'являється на екрані з звуковими ефектами та змонтовані кадри робіт над реставрацією). Ілюстрації вигляду архітектури міста у минулому, герби, шаблі та фігури рицарів - усе це, можна побачити в «Окольному замку». Гуляючи вулицями Луцька, туристи та містяни можуть детальніше дізнаватися історичні факти про окрему пам'ятку архітектури та її значення-інтерактивним способом. Для цього, слід просто відсканувати qr-код, який ви побачите поблизу, тоді з'явиться герой, що розкаже все найважливіше.

Відвідати заплановану екскурсію, студентами ніщо не завадило.

Клевець Ангеліна, як староста групи журналістів, не змогла пропустити такої події і прийшла на екскурсію з милицею. Дівчина каже, що прийти в «Окольний замок» дуже хотіла, тож на перелом пальця ноги і не зважала.

Ділиться враженнями від музейного простору і Максим Смутний (студент 2 курсу, спеціальності Реклама і зв'язки з громадськістю): «Екскурсія мені сподобалась, вона не була особливою, але там є що пофотографувати... Розказали багато історії.

Яцук Ангеліна вперше відвідала «Окольний замок» і так описує свої враження:

«Я взагалі рада, що в нашому місті є такий музейний простір, це дало можливість дослідити місто жителям і туристам, а особливо мені подобається мультимедійна дошка.» Особливості роботи над інтер'єром оцінила Аліна Савчук, студентка каже, що все історичне гармонійно поєднано із сучасністю, але водночас нічого не зіпсовано. На кожній локації та у коридорах є інформаційні стенди, де відвідувачі можуть самотійно прочитати матеріал, якщо обирають прогулянку замком без супроводу гіда.

«Це цікава ініціатива для студентів, поринути у таку історію, подивитися як жили люди раніше, відчувати це трішечки на собі. Тож, рекомендую відвідати «Окольний замок» у Луцьку!» - Софія Кухоцька.

«Якщо чесно, я очікувала від цієї екскурсії трохи більшого. Рекомендувати не буду. Єдине, що мені сподобалось, це роботизований монах, бо вигляд це мало справді крутий. Музейний простір естетичний, красивий, екскурсивод - приємна жінка, проте, нічого особливого в цій екскурсії не було.» - про свій досвід каже Дарина Рак.

«Я дуже зраділа, коли мене запросили на цю екскурсію, бо я захоплююся історією, а Луцьк має велику і цікаву історію. Загалом, проходячись цими стінами підземелля я надихнулась і можливо, напишу якийсь невеличкий вірш.» - коментує Оксана Морощук.

«Окольний замок» працює з 10:00 до 19:00 у середу-неділю. За попередньою реєстрацією, можливо потрапити на екскурсію у понеділок та вівторок. Всі деталі можна знайти на сайті музейного простору.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У тематичному плануванні практичних завдань самостійна робота передбачена до кожного практичного заняття.

Майстерня редактора 1. Відшукайте в сучасному інфопросторі цікаві меми про роботу редакторів, представте їх на занятті. Відшукайте цікаві факти про ціну редакторської помилки.

Майстерня редактора 2. Відшукайте 5 заголовків у медіа, які містять некоректні лексеми для номінації осіб у ЗМІ (матеріали повинні стосуватися чутливого контенту).

Майстерня редактора 3. На матеріалі сучасних ЗМІ відшукайте 5 журналістських публікацій із помилковими конструкціями щодо номінацій про російсько-українську війну.

Майстерня редактора 4. Розкажіть на заняття про приклад у медіа мови ворожнечі за останній рік.

Майстерня редактора 5. На прикладі будь-якого Вашого регіонального видання відшукайте 5 прикладів хороших і 5 прикладів невдалих заголовків, прокоментуйте свій вибір.

Майстерня редактора 6. Відшукайте в сучасних онлайн-ЗМІ приклади клікбейту, рерайту, копіпейсту. Розкажіть про них на занятті.

Майстерня редактора 7. Відшукайте і зробіть скрини 5 заголовків із сучасних інтернет-медіа, у яких порушено правила набору тексту й уживання знаків складання.

Майстерня редактора 8. Відшукайте 5 прикладів фактичних помилок, яких припустилися журналісти чи редактори, розкажіть про них на занятті.

Майстерня редактора 9. Відшукайте в сучасних ЗМІ 10 речень зі сплутуванням у вживанні паронімів, зредагуйте анормативи. Підготуйте короткий виступ на тему «Найбільш поширені лексичні помилки в мові сучасних медіа».

Майстерня редактора 10. Підготуйте короткий виступ на тему «Сучасні медіа й новий правопис».

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольні роботи, передбачені до змістових модулів освітнього компонента, спрямовані на перевіряння рівня оволодіння здобувачами освіти теоретичного матеріалу та вироблення в них відповідних практичних вмінь і навичок. Контрольні роботи містять завдання різного рівня складності на перевіряння вивченого матеріалу і застосування його на практиці, а також актуалізують творчий підхід до оцінки окремих мовно-редакторських явищ, що зумовлено профілем фаху.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється на кожному практичному занятті за допомогою різних методів і засобів навчання, його коефіцієнт визначений активністю / неактивністю здобувачів освіти на практичних заняттях.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання теми відбувається за наявності поважних причин (хвороби здобувача освіти, участі в інших заходах тощо). Завдання, виконання яких передбачає рольові ігри і групову роботу, не перескладаються. За інші завдання при їхньому невчасному складанні зниження балів не передбачене.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та підсумкового контролю заборонене, у тому числі з використанням мобільних девайсів. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час проходження онлайн-тестування чи під час роботи на практичних заняттях із відповідним інтерактивним матеріалом. Роботи здобувачів освіти повинні бути їхніми власними міркуваннями чи оригінальними дослідженнями. Виявлення ознак плагіату чи компіляції в письмовій чи проєктній роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем або низької оцінки залежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба здобувача освіти, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання видів письмових і творчих робіт. Пропущені заняття потрібно відпрацьовувати у формі, передбаченій викладачем.

Використання елементів неформальної освіти. Під час оцінювання освітнього компонента передбачено заміну однієї із форм модульного контролю елементами неформальної освіти, зокрема: проходження журналістських і редакторських онлайн-курсів відповідної тематики на безкоштовному ресурсі «Prometheus», різні журналістські тренінги тощо. Подібні вияви неформальної освіти, які здобувач освіти освоює під час вивчення освітнього компонента, можуть бути зараховані як одна з форм модульного контролю за наявності сертифіката, що підтверджує участь здобувача освіти в проходженні того чи того тренінгу або курсу.

Програма підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття про медіаредагування. Лінгвістичний аспект процесу редагування й робота над журналістським текстом. Ціна редакторської помилки: цікаві факти.

2. Некоректні лексеми для номінації осіб у ЗМІ. Недотримання професійних та етичних стандартів у матеріалах на чутливі теми.

3. Мовна актуалізація й доцільність уживання в ЗМІ номінацій про російсько-українську війну.

4. Поняття про «мову ворожнечі». Шкідливість «риторики ненависті» і боротьба з нею в сучасному інформаційному просторі.

5. Особливості роботи редактора над заголовковим комплексом: клікбейт чи дотримання професійних стандартів й етичних норм

6. Специфіка подання тексту в мережі: особливості читабельності й вдалий підхід редактора. Оформлення мультимедійного контенту.

7. Основні технічні правила набору медіатексту. Правила уживання знаків складання. Редагування найтипівіших технічних помилок. Оформлення цитатного матеріалу й культура представлення прямої мови.

8. Робота редактора з фактажем. Фактичні помилки. Вимоги до фактичного матеріалу як змістової основи журналістського твору. Способи перевірки фактичного матеріалу на достовірність.

9. Лексичні помилки в медіатекстах. Поняття про лексичну норму та помилку. Семантично модифіковані лексеми. Плеоназми та причини їхньої появи. Пароніми. Сплутування паронімів як лексична помилка. Лексичні помилки, зумовлені міжмовною інтерференцією.

10. Орфографічні норми в медіатекстах. Правописні помилки. Нова редакція українського правопису в матеріалах ЗМІ.

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ НА ДОПОМОГУ РЕДАКТОРУ- ПОЧАТКІВЦЮ

1. *Академічний тлумачний словник української мови.*
URL: <http://sum.in.ua/>
2. *Корисні інструменти для редагування тексту.*
URL: <https://litosvita.com/editing-tools/>
3. *Мова – ДНК нації.* URL: <https://ukr-mova.in.ua/>
4. *Онлайн-коректор.* URL: <https://onlinecorrector.com.ua/>
5. *Редагуємо тексти спільно.* URL: http://redactor.in.ua/ru/practice/7343.Redaktiruem_teksti_sovmestno
6. *Сервіс для редагування тексту.* URL: <https://sentencechecker.com/>
7. *Словники України онлайн.* URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
8. *Словник наголосів онлайн.* URL: <http://svitslova.com/slovnyk-nagolosu.html>
9. *Тренажер із правопису української мови.* URL: <http://webpen.com.ua/>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДРУКОВАНИХ ТА ЕЛЕКТРОННИХ ЗМІ

1. Буг: інформаційний сайт Західної Волині. URL: <http://bug.org.ua/>
2. Волинська правда: перше незалежне волинське інтернет-видання.
URL: <https://pravda.lutsk.ua/>
3. Волинські новини: перше інформаційне агентство: сайт.
URL: <https://www.volynnews.com/>
4. Волинь: сайт. URL: <https://www.volyn.com.ua/>
5. Волинь-нова: громадсько-політична газета.
6. Волинь 24: інформаційний патруль.
URL: <https://www.volyn24.com/>
7. Волинь Онлайн. URL: <https://volynonline.com/>
8. ВолиньPost: сайт. URL: <http://www.volynpost.com/>
9. Волинь.ua: сайт. URL: <https://volynua.com/>
10. Конкурент: інформаційне агентство: сайт.
URL: <https://konkurent.in.ua/>

11. Перший канал соціальних новин Луцька: сайт.
URL: <https://pershyj.com/>
12. Район. Луцьк: сайт. URL: <https://lutsk.rayon.in.ua/>
13. Таблоїд Волині: сайт. URL: <http://volyn.tabloyid.com/>

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навчальний посібник. 3-тє вид., доп. і переробл. Львів : Априорі, 2017. 304 с.
2. Білограць Х., Нечипір А. Мовностилістичні помилки ведучих українських телеканалів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Журналістські науки. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. № 3. С. 129–135.
3. Бондаренко Т. Г. До проблеми граматичних помилок у писемній формі комунікації. *Граматичні категорії української мови : тези Всеукраїнської наукової конференції*. Вінниця : ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2000. С. 18–20.
4. Бондаренко Т. Г. До проблеми феномена помилки. *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. Черкаси : ЧДУ, 2001. Вип. 23. С. 10–13.
5. Бондаренко Т. Г. Інтерфедеми і росіянізми як наслідок міжмовних контактів на лексичному рівні. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2002. Т. 9. С. 106–111.
6. Бондаренко Т. Г. Критерії виявлення мовних помилок під час редагування журналістських матеріалів. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. Т. 8. С. 112–117.
7. Бондаренко Т. Г. Морфологічні помилки у мові друкованих ЗМІ. *Філологічні студії : науковий часопис*. Луцьк, 2002. № 1. С. 4–12.
8. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. 18 с.

9. Боярська Л. В. Мовні помилки на сторінках ЗМІ (дослідження-моніторинг).
URL : http://journalib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf
10. Галаджун З., Войцехівська С. Мовленнєві аспекти роботи телеведучого (на прикладі роботи ведучих програм телеканалу 1+1). *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2015. Вип. 5. С. 367–376.
11. Громик Ю. В. Український правопис : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 166 с.
12. Збірник вправ з української орфографії та пунктуації / уклад. Л. М. Двірна [та ін.]. Черкаси : ЧДТУ, 2005. 195 с.
13. Зінчук Р. С., Шульська Н. М. Редагування найтиповіших синтаксичних помилок у мові друкованих ЗМІ. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : зб. наук. пр.* Одеса : Гельветика. 2022. Вип. 55. С. 28–31.
14. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування : практичний словник-довідник журналіста. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
15. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів : навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2003. 542 с.
16. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. Львів : ПАІС, 2000. 68 с.
17. Коваль Т. Мовні процеси в сучасному медіатексті : аспекти газетного дискурсу. *Стиль і текст : науковий збірник* / за ред. В. В. Рїзуна. Київ, 2009. Вип. 10. С. 13–17.
18. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс української мови : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1993. 367 с.
19. Мариненко І. О. Орфографічні й лексико-семантичні аномативи в публіцистичних текстах культурно-мовної тематики. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. Т. 1 (74). С. 57–67.
20. Мосенкіс Ю. Л. Проблема милозвучності української мови: теоретичні й методичні аспекти. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. 2002. Т. 20. Фїлологічні науки. С. 23–25.

21. Орфографічний словник української мови / уклад. С. І. Головащук [та ін.]. Київ : Довіра, 1999. 989 с.
22. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підруч. Київ, 2010. 327 с.
23. Савчук Р. Л. Культура усного публічного мовлення : хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 58 с.
24. Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
25. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 1989. 183 с.
26. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 1997. 493 с.
27. Сучасна українська літературна мова / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 1998. 416 с.
28. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис : підруч. / А. К. Мойсієнко [та ін.]. Київ : Знання, 2010. 374 с.
29. Сучасний словник іншомовних слів / уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2006. 789 с.
30. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Римар Н. Ю. Правописна адаптація іншомовних запозичень у сучасній медіакомунікації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 4. Ч. 2. С. 30–35.
31. Шульська Н. М., Кошак О. М., Гундерук О. О. Особливості висвітлення медіачутливого контенту: некоректні номінації в журналістській комунікації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 3. Ч. 2. С. 134–139.
32. Шульська Н. М., Салтан В. Л., Римар Н. Ю. Лексичні одиниці в медіатекстах про російсько-українську війну: мовна актуалізація і доцільність уживання. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 1. Ч. 2. С. 193–198.

33. Шульська Н. М. Редакторська культура сучасного медіатексту: лексичні аномативи. *Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. пр.* Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 28. С. 253–260.
34. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Дотримання редактором пунктуаційних норм у мові медіа. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика».* 2022. Т. 33 (72). № 2. Ч. 2. С. 276–282.
35. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Майстерність написання журналістського тексту: уникнення типових лінгвоанормативів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика.* 2021. Том 32 (71). № 1. Ч. 3. С. 234–240.
36. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Науменко Л. М. (Не)коректна лексика в сучасній медіакомунікації: етичні норми та мовна практика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2024. Т. 35 (74). № 1. Ч. 2. С. 187–192.
37. Шульська Н. М., Римар Н. Ю. Лексична культура місцевих ЗМІ: аналіз типових лінгвоанормативів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : зб. наук. пр.* Одеса : Гельветика. 2022. Вип. 54. С. 122–126.

Навчально-методичне видання

**ШУЛЬСЬКА Наталія Миколаївна
ЗІНЧУК Руслана Степанівна**

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІАРЕДАГУВАННЯ

Навчально-методичні матеріали

Надруковано в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Ум.-друк. арк. 5,4.
Наклад 100. Зам. 18.

Волинське обласне редакційно-видавниче підприємство «Надстир'я»
43016, м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 7. Тел. +38 067 33 41 306.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру ДК № 349 від 02.03.2001.